

1 KOLINTU

Ini Sa Muna Igsulat I Pabelo

Diyà Sa Umpungan I Hésus

Diyà Menuwa Kolintu

Ini Denu Sa Muna Igsulat I Pabelo Diyà Sa Medoo TegeKolintu

Na, sa menuwa Kolintu sa tigtu dakel menuwa eglalag diyà sa langun uwang tanà Akaya. Dutu siedò tanà pinengadanan da Gelisiya ini egoh di sa uwang tanà Akaya. Medapag diyà dagat sa menuwa Kolintu, owoy egdunggù dahiya sa medoo kumpit kedu diyà sa medoo balangan tanà. Huenan di, miglalag iya wé menuwa danà sa pantiyali da egdagang-dagang owoy danà ma sa medoo etaw di takà egselapan owoy takà da ma egbael salà, owoy egpenemulawen da ma sa medoo inetaw.

Duen ma medoo etaw Hudiyu eg-ugpà dahiya, owoy duen sa simbaan da owoy eg-ilingan da ma sa adat Hudiyu egimbà.

Mig-angay ma Pabelo i diyà iya wé menuwa. Iya sa galebek di egbael kemalig, dodoo uman Sapetu eg-angay diyà sa simbaan Hudiyu anè egtegudon denu si Hésus Kelistu. Egtégudon ma diyà sa medoo etaw beken Hudiyu. Iya sa binaelan i Pabelo dahiya taman segepalay owoy tengà. Agulé migkedoo-doo da dé egpigtuu diyà si Hésus dahiya.

Na, egoh i Pabelo miglegkang dahiya, egkeumanan ma sa kedoo etaw egpigtuu. Dodoo duen ma sa kesesigbolowoy da. Huenan di migpeuwit da sulat diyà si Pabelo dutu Épéso dò enù ka igsaen da diyà kenagdi denu sa kesesigbolowoy da. Agulé egoh i Pabelo migsakem sa sulat da, sinagbian di kagda. Ini sa sulat igsagbì di diyà sa medoo igsà da.

**Ini Sa Edungan Kagi I Pabelo
Diyà Sa Medoo TegeKolintu**

1 ¹Na, si Pabelo a egsulat ini i. Aken sa salu i Hésus Kelistu danà sa ungayà i Nemula eg-umow kenak. Egsulat ké si Sostinis, sa duma ta egpigtuu. ²Egsulat ké diyà

keniyu, sa umpungan i Nemula dutu menuwa Kolintu dò. Migketiengaw yu dé diyà sa kehaa i Nemula danà yu nesesebaen dé si Hésus Kelistu, owoy inumow i Nemula kiyu anè kiyu sa etaw di lapeg sa langun etaw egdatù si Hésus

Kelistu, sumalà dé sa kenà da, enù ka kagdi sa Datù ta owoy sa hagda Datù ma.

3Egsimbà ké anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Nemula owoy sa melanih keugpà yu danà sa Emà ta si Nemula owoy si Datù Hésus Kelistu ma.

Ini Sa Keolò I Pabelo Sa Egkegaga Da Igpeuloy I Nemula

4Na, takà a egpesalamat diyà si Nemula denu keniyu, enù ka mepion sa ketabang ipeuloy di diyà keniyu danà yu nesesebaen si Hésus Kelistu.

5Danà yu nesesebaen si Kelistu, tigtu medoo sa igtabang di keniyu, huenan di melabel sa penemdem yu owoy dakel ma sa egkegaga yu egtulù. 6Tigtu mebagel sa keugpà sa tegudon denu si Kelistu diyà keniyu. 7Huenan di, endà duen kulang diyà keniyu sa langun balangan egkegaga ipeuloy i Nemula diyà sa etaw di, ligò yu eg-angat-angat sa kepelikù i Hésus Kelistu sa Datù ta.

8Pebagelen di ma sa kepigtuu yu taman endà tumebow siedò sabuhanan agdaw, anì endà duen salà yu diyà sa kehaa di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus Kelistu. 9Kesaligan Nemula i, owoy inumow di kiyu anì mesesebaen yu sa Anak di, si Hésus Kelistu sa Datù ta.

Ini Denu Sa Kesesisgbolowoy Sa Medoo Etaw Egpigtuu

10Na, o medoo duma ku egpigtuu, duen sa isasà ku diyà keniyu danà sa egkegaga ku igbegay i Datù Hésus Kelistu. Megeni a diyà keniyu anì sesebaenen yu daa sa pedu yu anì endà mesesisgbolow yu. Hahaa yu anì tigtu sebaen daa sa penemdem yu anì endà sepedoowoy yu umpungan. 11O medoo duma ku egpigtuu, iya sa igsasà ku keniyu, enù ka tinulon sa medoo duma i Keloi diyà kenak egkesigbolow yu gaa. 12Ungayà ku metiigan yu ini i. Duen gaa etaw dahiya guwaen da si Pabelo sa eg-unutan da, owoy duen ma gaa liyu etaw guwaen da si Apolos sa eg-unutan da. Duen ma gaa etaw guwaen da si Pidelu sa eg-unutan da, owoy duen ma liyu etaw guwaen da si Kelistu daa sa eg-unutan da.

13Amuk hediya sa guwaen yu, lagà nesebaed Kelistu i. Endà mepion di amuk guwaen yu aken sa eg-unutan yu, enù ka beken aken sa nematay diyà sa kayu igbugsud anì mealukan yu. Egoh yu migpebautis, beken sa kepigtuu yu diyà kenak sa tinandaan yu. 14Na, egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka endà duen etaw diyà keniyu binautis ku, liyu daa si Kelispu owoy si Gayu, 15anì endà meikagi yu duu aken sa

sinaligan yu egoh yu migpebautis. 16Na, netulengan ku dé binautis ku ma si Istipana owoy sa langun malayan di. Dodoo endà netiigan ku duu amuk duen pa sa duma etaw binautis ku. 17Beken iya sa igsugù i Kelistu kenak anì egbautis a etaw, dodoo sinugù di aken anì tumulù a polo sa Mepion Tegudon. Egoh ku egtegudon, endà eg-ilingan ku duu sa melikut keikagi etaw guwaen da dò milantek, dodoo melemu doo sa kagi ku egtegudon anì meketiig sa etaw egdineg anì endà mealang sa tegudon denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud.

**Mehaa Ta Sa Dakel Egkegaga I
Nemula Owoy Sa Melabel
Penemdem Di Danà I Kelistu**

18Na, guwaen sa medoo etaw egpekesugsug endà duen lantek sa tegudon denu sa kepatay i Kelistu diyà sa kayu igbugsud. Dodoo kita i etaw egkealukan, mehaa ta doo sa tunung i Nemula danà sa kepatay i Kelistu. 19Enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Tepelen ku sa penemdem sa medoo etaw guwaen da milantek, owoy peulanen ku sa ketiigan sa etaw épê dakel penemdem.”^a

20Amuk hediya, metepelan sa medoo etaw épê dakel penemdem, owoy sa atung tegetulù uledin igsugkow i Mosis, owoy sa etaw atung tegesigbolow diyà tanà. Igpetiig dé i Nemula endà duen lantek di sa medoo dakel penemdem etaw diyà tanà.

21Na, danà sa dakel penemdem i Nemula, endà duen etaw egpeketiig kenagdi danà sa penemdem da daa, apiya di pa dakel. Dodoo, iya sa penemdem i Nemula alukan di polo sa medoo etaw egpigtuu sa tegudon ké guwaen da dò endà duen lantek di. 22Endà migtuu sa medoo Hudiyu amuk endà humaa da sa panduan, owoy iya sa ungayà sa medoo etaw Geligu duminegdineg da sa medalem kagi guwaen da dò milantek. 23Dodoo, iya sa egtegudonen ké sa egoh i Kelistu nematay diyà sa kayu igbugsud, apiya di pa egkelepuhan etaw Hudiyu iya wé, owoy guwaen etaw Geligu endà duen lantek iya wé tegudon. 24Dodoo kita i etaw inumow i Nemula, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu, netiigan ta dé igpehaa i Nemula sa tunung di owoy sa melabel penemdem di danà i Kelistu. 25Iya maen di ya, enù ka apiya di pa guwaen da dò endà duen

^a 1:19 Basa ko Isayas 29:14.

lantek sa penemdem i Nemula, iya polo sa eglowon diyà sa langun penemdem etaw. Apiya di pa guwaen da dò tukééy sa egkegaga i Nemula eg-aluk, iya polo sa eglowon diyà sa langun egkegaga etaw.

26Na, o medoo duma ku egpigtuu, ketulengi yu sa egoh i Nemula mig-umow keniyu. Diyà sa kehaa sa medoo etaw, endà medoo yu épê dakel penemdem ataw ka dakel egkegaga. Endà ma medoo yu inanak sa mapulù etaw. 27Dodoo hinemilì i Nemula sa endà duen lantek diyà sa kehaa etaw diyà tanà anì metepelan sa medoo etaw épê dakel penemdem. Hinemilì di ma sa endà duen egkegaga diyà tanà anì metepelan sa medoo épê dakel egkegaga. 28Hinemilì di ma sa medoo tukééy etaw egkelepuhan liyu etaw diyà tanà owoy lagà endà duen da diyà sa kehaa etaw kenagda. Dodoo hinemilì i Nemula kagda anì metepelan sa medoo mapulù etaw diyà tanà. 29Huenan di, endà duen etaw mekegaga egpeolòlò kenagdi diyà sa kehaa i Nemula. 30Dodoo danà sa uyot i Nemula, nesesebaen yu dé si Hésus Kelistu, owoy igpetiig di diyà kenita sa milantek penemdem di. Huenan di, pinetiengaw di kita diyà sa kehaa di danà i

Kelistu, owoy nebaluy dé kita sa metiengaw etaw di, owoy linaun di ma kita diyà sa medoo salà ta. 31Huenan di, tigtu tuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Amuk ungayà sa etaw egpeolòlò,
iya daa sa meolò di sa binaelan i Datù Nemula.”^b

Kedu Si Nemula Sa Igtulù I Pabelo

2 10 medoo duma ku egpigtuu, egoh ku mig-angay egtulù diyà keniyu sa kagi i Nemula, endà inilingan ku duu sa medoo kagi melikut guwaen da dò milantek, owoy endà ma egpedakelen ku duu sa naken daa penemdem. 2Egoh ku diyà keniyu, iya daa sa tinaguan ku penemdem, si Hésus Kelistu owoy sa kepatay di diyà sa kayu igbugsud. 3Egoh ku egtulù keniyu, lagà endà duen egkegaga ku owoy eglukub-lukub a ma, enù ka melenaw a amuk uloy daa sa ketulù ku. 4Egoh ku egtegudon, endà egسالig a diyà sa kagi melikut guwaen da dò milantek, dodoo netuuwan yu diyà sa ketulù ku danà yu mighaa sa tunung sa Metiengaw Suguy i Nemula diyà kenak. 5Huenan di, migpigtuu yu dé danà sa tunung

^b 1:31 Basa ko Hilimiyas 9:24.

i Nemula, beken danà sa dakel penemdem etaw daa.

Kedu Si Nemula Sa Penemdem Milantek

⁶Na, itulù ké polo sa milantek penemdem diyà sa medoo mipedu egpigtuu. Dodoo beken kedu etaw diyà tanà siini penemdem, owoy beken ma kedu sa medoo kaunutan épê dakel egkegaga enù ka egkekedan doo sa hagda egkegaga. ⁷Dodoo, iya polo sa itulù ké sa milantek penemdem kedu si Nemula iglidung di diyà sa medoo liyu etaw egoh anay. Dodoo egoh di endà pa duen tanà, tapay dé pinagitung di metuu doo sa langun ipeuloy di diyà kenita anì meolò ki ma kani. ⁸Endà neketiig sa medoo kaunutan etaw épê egkegaga diyà tanà siini penemdem i Nemula, enù ka amuk netiigan da hedem, endà igpetutuk da duu sa tigtu mapulù Datù diyà sa kayu igbugsud. ⁹Dodoo duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Sa medoo mepion endà pa hinaa di mata etaw owoy sa endà pa dinineg di telinga etaw owoy sa endà pa netiigan di pedu etaw, iya polo sa tinapay i Nemula ibegay di

diyà sa medoo etaw mehidu kenagdi.”^c

¹⁰Egoh anay endà igpehaa i Nemula duu sa tinapay di ibegay di diyà sa medoo etaw, dodoo igpehaa di dé diyà kenita danà sa Suguy di, enù ka netiigan sa Suguy di sa langun diyà tanà owoy diyà langit taman sa medalem penemdem i Nemula ma. ¹¹Taa yu, hih. Endà duen sa egpeketiig sa langun penemdem sa etaw, liyu daa sa hagdi suguy. Hediya ma, sa Suguy i Nemula daa sa egpeketiig sa langun penemdem i Nemula.

¹²Na, endà pinangunutan ta duu sa penemdem etaw diyà tanà, dodoo sinakem ta polo sa Suguy i Nemula pineangay di diyà kenita anì egpeketiig ki sa langun igpeuloy di diyà kenita.

¹³Huenan di, beken danà sa dakel penemdem etaw sa itulù ké, dodoo igtulù polo sa Suguy i Nemula sa ukit keikagi ké. Huenan di, egselepangen ké doo sa tuu tegudon denu sa Suguy i Nemula diyà sa medoo etaw épê sa Suguy i Nemula. ¹⁴Dodoo sa etaw endà duen Suguy i Nemula, endà sakemen da duu sa medoo igpeuloy sa Suguy i Nemula, enù ka guwaen da dò endà duen lantek di. Endà ma egketiigan da duu, enù ka iya daa sa etaw egpeketiig sa etaw

^c 2:9 Basa ko Isayas 64:4.

épê Suguy i Nemula. 15Dodoo sa etaw épê Suguy i Nemula, metiigan da langun, iling ka milantek ataw ka endà, dodoo sigbolowen polo sa medoo liyu etaw endà duen Suguy i Nemula. 16Tuu iya wé, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Apiya sebaen, endà duen etaw meketiig sa penemdem i Datù Nemula, owoy endà ma duen etaw meketulù kenagdi.”^d Dodoo kita i egpigtuu, igpetiig i Kelistu diyà kenita sa hagdi penemdem.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Egbaelan Sa Salu I Kelistu

3 1Na, o medoo duma ku egpigtuu, endà egpekegaga a egtulù keniyu lagà sa ketulù ku sa medoo etaw épê Suguy i Nemula. Dodoo sa ketulù ku keniyu, lagà a egtulù sa medoo etaw eg-unut diyà sa tapay pedu da, enù ka lagà yu tukééy batà endà pa eglenuk sa kepigtuu yu diyà si Kelistu. 2Egoh ku egtulù keniyu, lagà pineinem ku kiyu gatas, beken tigtu kaenen, enù ka endà negaga yu duu sa igtulù ku. Taman ini egoh di endà negaga yu duu, 3enù ka tapay yu doo eg-unut diyà sa tapay

pedu yu. Netiigan ku iya wé, enù ka duen pelà diyà keniyu egkesepeka ungayà owoy duen ma egkeseesigbolow. Iya sa tandà di eg-unut yu pelà diyà sa tapay pedu yu, lagà sa medoo liyu etaw endà egpigtuu. 4Duen gaa etaw diyà keniyu guwaen da si Pabelo sa eg-unutan da, owoy duen ma gaa liyu etaw guwaen da si Apolos sa eg-unutan da. Amuk egksesigbolowoy yu, lagà yu doo sa medoo liyu etaw endà egpigtuu.

5Na, endà mepion di amuk kami si Apolos sa eg-unutan yu, enù ka kami daa sa egsugù-suguen i Nemula egtulù keniyu anì migtuu yu. Duen sa naken galebek igسالig i Datù owoy duen ma sa hagdi. 6Aken lagà sa etaw mighemula, owoy si Apolos sa lagà egwayeg, dodoo si Nemula polo sa egpelenuk. 7Beken mapulù etaw sa eghemula owoy sa egwayeg, dodoo si Nemula polo sa meolò enù ka kagdi sa egpelenuk. 8Nesetepeng diyà sa kehaa i Nemula sa galebek ké si Apolos, sa kinehemula ku owoy sa kinewayeg di. Sumalà dé sa egkegaga sa eggalebek, iya ma kedakel sa untung mekebegay diyà kenagdi. 9Nesetepeng ké si Apolos egpegalebeken i Nemula, owoy kiyu lagà sa hinemulaan i Nemula kenà ké eggalebek.

^d 2:16 Basa ko Isayas 40:13.

Ini ma sa balatan ku, kiyu lagà sa dalesan binaelan i Nemula. 10Lagà a sa panday egbael dalesan danà sa egkegaga ku igpeuloy i Nemula. Binaelan ku sa petigdegan dalesan, owoy liyu etaw sa egpetigdeg iya wé dalesan. Dodoo uman sa sebaen etaw, mepion amuk eghahauwen di sa ukit kepetigdeg di. 11Iya daa sa petigdegan dalesan si Hésus Kelistu. Endà duen sa liyu petigdegan di meketagù etaw liyu daa siini igtagù ku. 12Dodoo kiyu medoo atung egpetigdeg, medoo ma sa ukit kebael yu dalesan. Uman sa sebaen etaw, mebaluy mepion sa kebael di lagà egbael bulawan ataw ka pilak ataw ka batu milagà. Mebaluy ma medaet sa kebael di lagà egbael kayu ataw ka lebuk ataw ka elê. 13Dodoo amuk meuma sa agdaw i Hésus pelikù, mehaa doo sa binaelan sa uman sebaen etaw, ataw ka melalù ataw ka endà, enù ka tepengan apuy. 14Amuk melalù sa binaelan sa etaw diyà dalesan, dumuen sa untung mekebegay diyà kenagdi. 15Dodoo amuk meulow sa binaelan di, endà duen untung mekebegay diyà kenagdi. Apiya di pa endà duen untung di, mealukan doo lagà sa etaw nekepelaguy kedu diyà apuy.

16Na, netiigan yu doo ini i. Lagà dalesan i Nemula kiyu i medoo etaw egpigtuu, owoy eg-ugpà sa Suguy di diyà keniyu. 17Huenan di, amuk duen etaw egpedaet siini dalesan i Nemula, pedaetan i Nemula ma kagdi, enù ka eg-ugpaan i Nemula sa dalesan di owoy kiyu sa inugpaan di lagà yu dalesan di.

**Ini Sa Egoh I Pabelo Egsigbolow
Sa Kepedakel Da Sa
Duma Tegetegudon**

18Na, hahaa yu anì endà meakalan yu. Amuk duen etaw diyà keniyu guwaen di dō milantek diyà sa kehaa sa medoo etaw diyà tanà, mepion amuk ekekan di iya wé kilantek di anì metuu duen lantek di diyà sa kehaa i Nemula. 19Iya maen di ya enù ka endà milantek di diyà sa kehaa i Nemula sa kilantek etaw diyà tanà. Tuu sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Sa medoo etaw milantek diyà sa kehaa etaw daa,
bakilen i Nemula polo kagda danà sa medoo pandapat da.”^e

20Tuu ma ini i kagi di igpesulat, guwaen di,

“Netiigan i Datù endà duen ulan sa medoo penemdem

^e 3:19 Basa ko Hob 5:13.

sa etaw milantek diyà sa
kehaa etaw daa.”^f

21Huenan di, yoko egpeolòlò
ya keniyu danà sa egkebaelan
etaw guwaen yu dò milantek.

Eg-amu yu amuk duen sa
egpedakelen yu, enù ka igbegay
i Nemula diyà keniyu sa langun
taman. 22Niyu ma aken owoy si
Apolos owoy si Pidelu, enù ka
langun ké egtabang keniyu.
Niyu ma sa langun eghauwen
diyà tanà, iling ka sa keugpà yu
melanìh ataw ka sa kepatay yu,
iling ka sa medoo eg-ukit-ukit
ini egoh di ataw ka sa medoo
endà pa tumebow. Langun iya
wé anan ibegay i Nemula anì
metabangan yu. 23Iya maen di
ya enù ka kiyu sa etaw i Kelistu,
owoy si Kelistu sa etaw i
Nemula.

Ini Sa Kagi I Pabelo Denu Sa Salu I Kelistu

4 1Na, mepion amuk ini daa
sa kepenemdem yu
kenami i salu i Hésus. Kami sa
egsugùsuguen i Kelistu owoy sa
sinaligan di egtulù sa
penemdem iglidung i Nemula
diyà etaw egoh anay. 2Danà ké
kami sa sinaligan di iya wé,
mepangunutan ké doo sa
migsugù kenami. 3Huenan di,
sumalà dé sa etaw egsigbolow
sa kepangunut ku, iling ka kiyu
ataw ka sa medoo liyu etaw

diyà tanà, endà egsagipaen ku
duu. Apiya sa naken daa
penemdem denu sa kepangunut
ku si Nemula, endà ma
egsagipaen ku duu. 4Endà duen
sa kenà ku eg-amu egketiigan
ku, dodoo beken iya sa ketuu di
anan mepion sa kebael ku, enù
ka si Datù daa sa tigtu metiig
amuk mepion sa binaelan ku
ataw ka endà. 5Huenan di, yoko
egsigbolow duu sa egbaelan sa
liyu etaw, enù ka endà pa
tumebow sa pasad sa ketuu di.
Amuk meuma sa agdaw i Datù
pelikù, awangan di diyà legdaw
sa medoo binaelan etaw
iglidung diyà delem, owoy
ipehaa di ma sa linegkangan
pedu sa medoo binaelan etaw.
Amuk hediya, si Nemula sa
umolò sa uman sebaen etaw
amuk mepion sa binaelan di
lapeg sa pedu di.

6Na, o medoo duma ku
egpigtuu, iya sa inikagi ku diyà
keniyu sa denu kenami si
Apolos anì egpeketulù a keniyu
anì endà eg-umanen yu duu
egpedakel sa medoo
tegetegudon. Ungayà ku ilingan
yu kami egpangunut diyà sa
kagi i Nemula igpesulat, huenan
di yoko egpedakel duu sa
sebaen tegetegudon, owoy sa
medoo duma di eg-ekedan yu.
7O etaw egpedakel keniko, endà
eglowon ka diyà sa medoo

^f 3:20 Basa ko Isalem 94:11.

duma ko egpigtuu, enù ka igpeuloy i Nemula ma diyà keniko sa langun sinakem ko. Amuk binegayan ka daa, endà duen maen di ya egpedakelen ko kuna, enù ka beken danà ko iya wé.

8Na, yoko egpenemdem duu negulub dé sa netiigan yu owoy kawasà yu ma. Guwaen yu dò kiyu sa migkedatù ini egoh di, apiya di pa endà pa kami i. Mepion polo amuk tuu iya wé kedatù yu anì mekeunut ké ma keniyu kumematù. 9Dodoo, egpenemdemen ku petukééyen i Nemula kami i salu i Hésus anì melepuhan etaw kami lagà ké sa etaw tegebael medaet buyu meimatayan, enù ka hauwen sa langun eg-ugpà diyà tanà kami, iling ka sa medoo etaw ataw ka sa medoo egsugùsuguen i Nemula. 10Kami gaa sa etaw endà milantek diyà sa kehaa etaw danà ké eg-unut diyà si Kelistu. Dodoo kiyu, guwaen yu dò dakel sa kilantek yu danà yu eg-unut diyà si Kelistu. Apiya di pa endà duen egkegaga ké, guwaen yu dò dakel doo sa niyu egkegaga. Eg-adatan etaw kiyu i, dodoo kami i, egsumbungen ké etaw. 11Taman ini egoh di, egpeketues ké owoy egkelupahan ké, owoy endà ma duen ginis ké mepion, owoy egkepelihay ké, owoy endà ma duen sa tigtu eg-ugpaan ké. 12Egkeliteg ké ma eggalebek sa hagtay ké. Amuk egtubaden ké

etaw, isimbà ké kagda polo anì metabangan i Nemula kagda. Apiya di pa egkepelihay ké, egtigkelan ké doo. 13Diya ma amuk egsumbungen ké, egsagbian ké polo mepion. Taman ini egoh di, lagà ké sa lupuk ibuung etaw, enù ka endà duen lantek ké diyà sa kehaa etaw diyà tanà.

**Ini Sa Egoh I Pabelo Egsasà
Kenagda Anì Ilingan Da Kagdi**

14O medoo loyuk ku, endà duen pedu ku egpemala keniyu danà siini igsulat ku, dodoo eg-indawen ku kiyu polo lagà sa medoo anak ku egkehiduwan ku. 15Apiya di pa duen medoo lagà eggaet keniyu danà da egtulù keniyu denu si Kelistu, sebaen ku daa sa lagà emà yu, enù ka migpigtuu yu diyà si Hésus Kelistu danà ku migtulù keniyu sa Mepion Tegudon. 16Huenan di, ini sa isasà ku keniyu, ilingi yu aken i emà yu. 17Huenan di, egpeangayen ku Timotiyu i diyà keniyu. Kagdi sa neanak ku danà sa kepigtuu di diyà si Datù, owoy egkehiduwan ku kagdi owoy kesaligan ma. Egpeangayen ku anì ipetulengtuleng di diyà keniyu sa adat ku danà ku eg-unut diyà si Kelistu, owoy iya ma sa itulù ku diyà sa langun umpungan di diyà sa langun menuwa.

18Na, duen gaa etaw diyà keniyu egpedakelen da kagda,

enù ka guwaen da dò endà mangay a diyan. ¹⁹Dodoo amuk mepion diyà si Datù, mangay a doo diyà keniyu igkani anì hauwen ku amuk tuu duen egkegaga siini medoo etaw egpedakelen da kagda ataw ka uloy kagi da daa. ²⁰Amuk tuu sa keunut etaw sa kedadù i Nemula, netiigan ta iya wé danà sa egkegaga di, beken danà sa kagi di daa. ²¹Huenan di, muni dé diyà keniyu sa pedu ku amuk tumbow a diyan. Amuk endà mangunut yu diyà siini igtulù ku, pigtamayan ku kiyu amuk mangay a diyan. Dodoo amuk mangunut yu, mehaa yu doo sa pedu ku mehidu keniyu owoy metimoh ma.

**Egsigbolowen I Pabelo Kagda
Danà Da Endà Egkedan Sa Duma
Da Egbigà**

5 ¹Na, negaip a enù ka miglalag sa salà sa sebaen duma yu egpigtuu danà sa kebigà tigtu medaet. Iya sa dinineg ku egbaelan di sa sawa sa emà di. Apiya di pa sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, endà egbaelan da iya wé. ²Apiya di pa medaet iya wé binaelan di, netuuwan yu polo kéen enù ka endà duen kebael yu kenagdi. Dodoo, mepion polo amuk kumedaet sa pedu yu danà di, owoy hemagawi yu polo diyà keniyu sieddò maama egbael iya wé. ^{3,4}Apiya di pa mediyù a, lagà a doo diyan, enù ka danà

sa egkegaga i Datù Hésus pinenemdem ku dé sa egbaelan di medaet owoy netiigan ku ma sa mebaelan yu diyà kenagdi. Amuk mesetipon yu langun, lagà a ma doo diyan, owoy ini sa mebaelan yu danà sa egkegaga sa Datù ta si Hésus. ⁵Hemagawi yu iya wé etaw owoy begayi yu diyà si Satanas anì mepigtamayan sa lawa di, anì mealukan sa suguy di amuk meuma sa agdaw sa kepelikù i Datù Hésus.

⁶Endà duen pesuwan yu metuuwan diyà sa binaelan di medaet. Mepion polo amuk kumedaet sa pedu yu anì endà mekeseluh sa salà di diyà keniyu langun, enù ka netiigan yu doo medelamet mekeseluh sa tukéey ipelenuk epan diyà sa langun tapung amuk egbael ki epan. ⁷Kedani yu dé sa salà yu lagà sa ipelenuk epan anì endà duen sa medaet mekeamut diyà keniyu. Amuk hediya, lagà yu sa epan binaelan sa etaw Hudiyu amuk egpistawan da sa Agdaw Kinetalà Sa Kepigtamay i Nemula egoh da egkaen sa epan endà duen ipelenuk di owoy egoh da egsumbali sa anak kebibibili. Lagà yu dé sa epan endà duen ipelenuk di, owoy lagà anak kebibibili ta Kelistu i enù ka neimatayan anì tigtuwan di sa salà ta. ⁸Huenan di, mepion amuk ilingan ta diyà sa pedu ta iya wé kepista da, enù ka iya lagà nekadan sa

ipelenuk epan sa tapay pedu ta, sa kekelepuh ta owoy sa kebael ta medaet. Dodoo iya lagà sa epan endà duen ipelenuk di sa pedu ta metudà owoy milantek.

⁹Na, egoh ku migsulat diyà keniyu, hinawidan ku kiyu anì endà meseunut yu sa medoo etaw tegebael medaet. ¹⁰Beken iya sa inikagi ku egoh iya sa medoo etaw endà egpigtuu, sa medoo bigaen owoy sa ngimawen owoy sa nakawen owoy sa tegepenemula inetaw. Amuk iwoden yu kagda langun, endà mekeugpà yu diyà tanà, enù ka dahini da ma doo.

¹¹Dodoo igsulat ku diyà keniyu anì endà eg-unut yu diyà sa duma yu egpigtuu gaa dodoo egbael medaet, iling ka bigaen ataw ka ngimawen ataw ka tegepenemula inetaw ataw ka tegetubad ataw ka tegepehila ataw ka nakawen. Apiya sa kekaen yu diyà kenagdi, ulan dé.

^{12,13}Sa medoo liyu etaw endà egpigtuu, beken kita sa menemdem sa salà da owoy sa ketamanan da, enù ka si Nemula polo sa migtamay kenagda. Dodoo sa medoo etaw diyà sa umpungan i Hésus, kiyu doo sa metiig amuk medaet sa egbaelan da. Iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di,

“Hemagawi yu sa tegebael medaet diyà keniyu.”^g

**Eghawidan I Pabelo Sa
Kepeantang Da Diyà Sa Datù
Endà Egpigtuu**

6 ¹Na, negaip a ma, enù ka duen etaw egpigtuu diyà keniyu egsesigbolowoy da owoy ungayà da gaa egpeantang diyà sa medoo datù endà egpigtuu. Maen di ya endà egpeantang da polo diyà sa medoo kaunutan yu etaw i Nemula?

²Egkelipengan yu kéen ini i.

Kita etaw i Nemula sa mekeunut si Hésus umantang diyà sa langun etaw diyà tanà kani. Amuk hediya sa baelan ta, maen di ya endà egpekegaga yu eg-antang sa medoo tukééy daa egsigbolowen sa duma yu?

³Netiigan yu ma doo kita sa menemdem kani sa egbaelan sa medoo egsugùsuguen i Nemula, ataw ka mepion ataw ka medaet. Amuk megaga yu iya wé, maen di ya endà ma megaga yu duu umantang sa medoo egbaelan duma yu diyà tanà? ⁴Amuk duen duma yu egsesigbolowoy, endà duen pesuwan di egpeantang yu diyà sa medoo datù endà egpigtuu.

⁵Eg-ikagi a ini i diyà keniyu anì pemalaen ku kiyu. Duen doo sa sebaen etaw milantek diyà

^g 5:12,13 Basa ko Dutilonomiyu 17:7.

keniyu egpekeantang sa medoo duma yu egpigtuu. ⁶Dodoo apiya di pa egpigtuu yu, seuwitay yu polo peantang diyà sa medoo datù endà egpigtuu.

⁷Na, amuk egsesigbolowoy yu owoy egpeantang yu diyà sa medoo datù, tinabanan dé sa tapay pedu yu kiyu.

Adi-adi pa amuk egtigkelan yu sa egoh yu nepelihay owoy sa egoh yu linapis.

⁸Dodoo, iya polo sa egbaelan yu negaipan ku, apiya di pa sa medoo duma yu egpigtuu, egpelihayen yu doo kagda owoy eglapisen yu ma.

⁹Egkelipengan yu kéen endà mekeunut sa medoo tegebael salà diyà sa kedatù i Nemula. Hahaa yu anì endà meakalan yu. Sumalà dé sa tegebael

salà, ataw ka sa bigaen, ataw ka sa tegepenemula inetaw, ataw ka sa maama egkelukuy egsawa sa duma di maama,

¹⁰ataw ka sa nakawen, ataw ka sa ngimawen, ataw ka sa tegepehilu, ataw ka sa tegetubad, ataw ka sa tegelampas, langun da endà mekeunut diyà sa kedatù i Nemula.

¹¹Egoh anay hediya ma sa adat sa duma etaw diyà keniyu, dodoo endà dé ini egoh di. Migpebautis yu dé enù ka tinandaan yu sa kineeked yu salà, owoy kiyu dé sa metiengaw etaw i Nemula diyà tanà owoy pinetiengaw di kiyu danà i

Datù Hésus Kelistu owoy danà sa Suguy i Nemula ma.

Igtulù I Pabelo Sa Lawa Ta Sa Eg-ugpaan Sa Suguy I Nemula

¹²Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan i Nemula duu, mebaelan ta.

Dodoo duen ma sa baelan ku endà meketabang kenita. Tuu, medoo sa mebaelan ku, dodoo meked a amuk meudipen a danà sa egbaelan ku. ¹³Tuu, duen sa kaenen ta danà sa getek ta, owoy duen sa getek ta danà sa kaenen ta. Dodoo duwa da endà melalù enù ka kedanan i Nemula imet. Na, beken iya sa pesuwan di pineduen i Nemula sa lawa ta amuk migà ki, dodoo pineduen di sa lawa ta anì mekeunut ki polo diyà si Datù, owoy si Datù sa umipat sa lawa ta. ¹⁴Inenaw i Nemula Datù i egoh di nematay, owoy enawen di ma doo kita danà sa tunung di.

¹⁵Netiigan yu doo ini i. Sa niyu lawa lagà sa langun taman diyà sa lawa i Kelistu. Huenan di, endà mepion di amuk seamuten yu sa lawa i Kelistu owoy sa lawa sa tegepediyangdang. Tigtu endà mepion di iya wé. ¹⁶Nelipengan yu kéen ini i. Amuk idapag sa maama sa lawa di diyà sa lawa sa tegepediyangdang, mesesebaen doo sa lawa da, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Lagà

sebaen etaw da daa.”^h 17Dodoo amuk duen etaw meseunut da si Datù, mesesebaen ma sa suguy da.

18Ulan dé sa kebigà yu. Sumalà dé sa duma balangan salà sa maama, endà medaetan sa lawa di. Dodoo amuk egbigà sa maama, mesalà ma doo diyà sa hagdi lawa. 19Egkelipengan yu kéen ini i. Sa lawa yu sa inugpaan sa Metiengaw Suguy i Nemula, sa migluhub diyà keniyu danà i Nemula migbegay. Huenan di, beken niyu sa lawa yu, dodoo si Nemula polo sa épê di, 20enù ka tigtu mapulù sa igbayad di keniyu egoh i Hésus nematay. Huenan di, baeli yu sa mepion diyà sa lawa yu anì meolò Nemula i.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kesésawaay Da

7 1Na, ini sa sagbì ku denu sa igsà igsulat yu diyà kenak.

Na, tuu sa guwaen yu, mepion amuk endà sumawa sa maama. 2Dodoo, danà di melemu meagak sa etaw diyà sa kebigà, adi-adi pa amuk duen sawa sa uman sebaen maama owoy sa uman sebaen bayi. 3Amuk nesesawa dé sa etaw, endà mepion di amuk endà mesebegay da lawa. Amuk

maama, begayan di sa sawa di, owoy hediya ma amuk bayi.

4Iya sa pesuwan di enù ka sa lawa sa bayi, beken hagdi eg-ipaten daa enù ka eg-ipaten polo sa sawa di. Hediya ma sa lawa sa maama, beken hagdi eg-ipaten daa enù ka eg-ipaten polo sa sawa di. 5Yoko eg-eked da egsebegayay lawa, liyu daa amuk sebaen daa sa pedu yu eg-udes egsimbà. Dodoo, amuk meubus iya wé, sebegayay yu dema lawa anì endà metepengan yu i Satanas danà yu endà egpekegaga egpeulan sa nanam kekeiyap yu.

6Na, mepion amuk sesawaay yu, dodoo beken sugù i Nemula ini i igtulù ku. 7Ungayà ku polo mekeiling yu langun diyà kenak anì endà sumawa yu hedem. Dodoo uman sebaen etaw, duen sa hagdi egkegaga igbegay i Nemula, ataw ka meked sumawa ataw ka endà.

8Na, ini sa itulù ku diyà keniyu i etaw endà duen sawa owoy medoo bayi balu. Mepion amuk ilingan yu aken owoy endà sumawa yu. 9Dodoo, amuk endà mekegaga yu egpeulan sa kekeiyap lawa yu, mepion doo amuk sumawa yu. Endà mepion di amuk lagà kelegleg apuy endà mepadeng sa nanam kekeiyap yu, huenan di adi-adi pa amuk sumawa yu.

^h 6:16 Basa ko Génesis 2:24.

10Na, ini sa itulù ku diyà sa medoo etaw épê sawa. Beken aken daa sa egtulù ini i, dodoo igsugù i Datù ma. Endà mepion di amuk ekekan sa bayi sa sawa di. 11Dodoo amuk neubus inekedan, mepion amuk endà dé sumawa di dema, ataw ka mepion ma amuk egpelikù diyà sa tapay sawa di. Hediya ma amuk maama, endà ma mepion di amuk ekekan di sa sawa di.

12Na, ini sa itulù ku denu sa etaw egpigtuu amuk duen sawa di endà egpigtuu. Beken si Datù sa migsugù ini i, dodoo ini daa sa naken penemdem. Amuk duen maama duma ta egpigtuu owoy duen sa sawa di endà egpigtuu, endà mepion di amuk ekekan di sa bayi amuk endà ma duen sa pedu di umeked. 13Diyà ma amuk bayi duma ta egpigtuu, endà ma mepion di amuk ekekan di sa sawa di endà egpigtuu amuk endà duen sa pedu di umeked. 14Enù ka amuk egpigtuu sa etaw, endà dé mediyù iya wé sawa di diyà si Nemula. Hediya ma sa medoo anak da, medapag da ma diyà si Nemula. Beken lagà da sa anak etaw endà egpigtuu. 15Dodoo sa etaw endà egpigtuu, amuk ungayà di ekekan di sa sawa di egpigtuu, mebaluy doo. Amuk hediya, lengaan sa duma ta egpigtuu iya wé sawa di eg-eked, enù ka ungayà i Nemula melanih sa keugpà ta. 16Endà egketiigan sa bayi duu

amuk mebaluy pepigtuuwen di sa sawa di anì mealukan. Hediya ma, endà ma egketiigan sa maama duu amuk mebaluy pepigtuuwen di sa sawa di.

Endà Mepion Di Amuk Eg-ekedan Da Sa Tapay Ukit Keugpà Da

17Na, sumalà dé sa ukit keugpà ta egoh i Nemula mig-umow kenita anì egpigtuu ki, mepion amuk endà lengaan ta duu enù ka tapay igbegay i Datù iya wé diyà kenita. Iya sa igsugù ku diyà sa langun umpungan i Hésus. 18Upama, amuk duen etaw nekelaingan ipat egoh i Nemula mig-umow kenagdi, endà mepion di amuk ekekan di sa tandà di nekelaingan ipat. Hediya ma amuk duen etaw endà nekelaingan ipat egoh i Nemula mig-umow kenagdi, endà ma mepion di amuk pekelaing ipat iling sa adat Hudiyu. 19Enù ka sa etaw nekelaingan ipat ataw ka endà nekelaingan di ipat, nesetepeng da doo diyà sa kehaa i Nemula, dodoo iya polo sa miulan sa kepangunut ta diyà sa langun igsugù di. 20Mepion amuk umanan polo sa uman sebaen etaw sa ukit keugpà di egoh i Nemula duu mig-umow. 21Upama, amuk kuna sa udipen etaw egoh ko inumow i Nemula, maen dé iya wé. Dodoo amuk duen sa pedu sa kaunutan ko lengaan di kuna, adi-adi pa. 22Apiya di pa udipen

ka egoh ko inumow i Datù, neketepeng ka doo diyà sa temù etaw diyà sa kehaa i Datù. Hediya ma amuk kuna sa temù etaw inumow di, neketepeng ka doo diyà sa udipen, enù ka udipen ka dé i Kelistu. ²³Tigtu mapulù sa igbayad di keniyu, huenan di yoko egpeudipen na diyà etaw daa. ²⁴Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, sumalà dé sa tapay ukit keugpà yu egoh i Nemula mig-umow keniyu, umani yu pa danà sa keunut yu si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Etaw Endà Duen Sawa

²⁵Na, sumagbi a sa igsà yu denu sa etaw endà duen sawa. Apiya di pa endà duen igsugù i Datù dinineg ku, ini sa penemdem ku enù ka aken sa salu di kesaligan danà sa kehidu di kenak.

²⁶Na, duen medoo egkelikutan ta ini egoh di, kita i etaw egpigtuu. Huenan di ini sa penemdem ku, adi-adi pa amuk ulan sa kesawa ta. ²⁷Amuk duen sawa ko, yaka egpenemdem ma eg-eked. Amuk endà pa duen sawa ko, yaka egpenemdem ma eglagbet. ²⁸Dodoo amuk sumawa ka, endà mesalà ka; owoy amuk sumawa sa kenogon, endà ma mesalà di. Dodoo, ungayà ku ipeiwod ku keniyu sa medoo kelikutan mehaa sa etaw épê sawa.

²⁹O medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku metiigan yu ini i. Endà melugay sa keugpà ta melanih enù ka medapag dé sa dakel kelikutan ta. Huenan di edung ini egoh di, mepion amuk sa pedu sa medoo etaw épê sawa lagà endà duen sawa da, ³⁰owoy sa pedu sa medoo egkebukul lagà endà duen egkebukulan da, owoy sa pedu sa medoo egkeanggan lagà endà duen keanggan da, owoy sa pedu sa medoo egbeli langun taman lagà endà duen sa egbeliyen da, ³¹owoy sa pedu sa medoo eg-ipat sa langun eghauwen diyà tanà lagà endà duen sa eg-ipaten da. Iya maen di ya enù ka endà melugay di mekedan sa langun eghauwen diyà tanà.

³²Na, ungayà ku endà melakà sa pedu yu. Amuk sa maama endà duen sawa di, sebaen daa sa pedu di egpangunut diyà sa ungayà i Datù anì metuuwan Datù i diyà kenagdi. ³³Dodoo, melakà sa maama épê sawa enù ka egpenemdemen di sa medoo baelan di diyà tanà kenà sa sawa di metuuwan. ³⁴Huenan di, egkeduwa sa pedu di. Diya ma sa bayi, amuk endà duen sawa di, sebaen daa sa pedu di egpangunut diyà sa ungayà i Datù, anì mebaluy metiengaw sa lawa di owoy sa pedu di. Dodoo melakà sa bayi épê sawa, enù ka egpenemdemen di ma sa

medoo baelan di diyà tanà enù ka ungayà di metuuwan ma sa sawa di. **35**Na, iya sa igtulù ku enù ka ungayà ku daa tumabang keniyu. Endà duen pedu ku mogo keniyu danà ku eghawid sa kesawa yu. Dodoo ungayà ku polo melanih sa keugpà yu owoy mesesebaen daa sa pedu yu mangunut diyà si Datù, iling ka duen sawa yu ataw ka endà.

36Na, amuk duen diyà keniyu sa maama duen sa mipedu anak di kenogon, owoy amuk nedaetan pedu di enù ka dakel sa pedu sa anak di sumawa owoy buyu dé mekedan sa ketolol di, mepion doo amuk pesawaen di, enù ka beken salà iya wé. **37**Dodoo, amuk metanà doo sa pedu sa maama danà sa kehawid di sa kesawa sa anak di kenogon, owoy amuk endà ma mebogo di danà sa ungayà sa kenogon, mepion amuk endà dé pesawaen di duu amuk iya sa tigtu pedu di. **38**Huenan di, mepion sa baelan sa maama amuk pesawaen di sa anak di bayi, dodoo adi-adi pa sa baelan di amuk endà pesawaen di duu.ⁱ

39Na, endà mepion di amuk sawaen sa bayi sa sebaen ma maama amuk nehagtay pelà sa sawa di. Dodoo amuk nematay dé sa sawa di, mebaluy dé sumawa diyà sa sebaen ma

maama egkeiyapan di, dodoo iya daa sa mesawa di sa etaw egpigtuu diyà si Datù. **40**Dodoo, iya sa penemdem ku uman pa meanggan sa bayi balu amuk endà dé sumawa di. Na, sa penemdem ku egtulù sa Suguy i Nemula diyà kenak denu sa kesawa etaw.

Ini Denu Sa Kaenen Igbegay Diyà Sa Inetaw Egpenemulawen Da

8 **1**Na, ini ma sa denu sa igsulat yu amuk mepion sa kekaen ta sa kaleni igbegay sa medoo liyu etaw diyà sa inetaw egpenemulawen da.

Na, tuu sa guwaen yu, egketiigan ta langun denu sa kaleni igbegay da diyà sa medoo inetaw egpenemulawen da. Dodoo taa yu, hih. Mebaluy egpedakelen ta kita i danà sa egketiigan ta guwaen ta dō dakel. Dodoo adi-adi pa amuk dakel sa kehidu ta sa medoo duma ta, enù ka iya polo sa itabang ta kenagda denu sa kepigtuu da. **2**Amuk iya sa penemdem sa sebaen etaw dakel dé sa netiigan di, kulang doo pelà sa hagdi ketiigan. **3**Dodoo sa etaw mehidu si Nemula, iya polo sa etaw nelayaman i Nemula.

4Na, mebaluy pa ataw ka endà amuk kaenen ta sa igbegay etaw diyà sa inetaw?

ⁱ **7:36-38** Mebaluy ma eg-ikagi Pabelo i denu sa maama owoy sa bayi binayal di.

Tuu sa guwaen yu, netiigan ta endà mebaluy di nemula sa medoo inetaw, enù ka sebaen daa sa tigtu Nemula. ⁵Sa penemdem sa medoo liyu etaw, duen gaa medoo nemula diyà langit owoy diyà tanà. Dodoo apiya di pa duen iya wé medoo egpenemulawen da owoy medoo kaunutan da, ⁶netiigan ta doo sebaen i Nemula daa, sa Emà ta. Kagdi sa migpeduen sa langun taman diyà tanà owoy diyà langit, owoy kagdi sa egpangunutan ta. Sebaen ma daa sa Datù ta, si Hésus Kelistu. Anan danà di sa langun pineduen i Nemula, owoy danà di ma nebaluy dé kita sa etaw di.

⁷Na, apiya di pa tuu endà duen liyu nemula, duen doo duma ta egpigtuu endà pa egpeketiig da sa tuu penemdem, enù ka tapay doo guwaen da dò duen egkegaga sa medoo inetaw inekedan da egoh da migpigtuu. Taman ini egoh di amuk kumaen da sa igbegay diyà sa inetaw, guwaen da dò egسالig da dema dahiya. Huenan di mebogo sa pedu da, enù ka guwaen da dò nesalà da danà iya wé. ⁸Dodoo beken sa kaenen sa ukit ta egkedapag diyà si Nemula, enù ka nesetepeng diyà sa kehaa di amuk egkaen ki ataw ka endà.

⁹Dodoo, apiya di pa endà egkebogo sa pedu yu amuk kumaen yu sa igbegay diyà

inetaw, hahaa yu doo anì endà meenggat yu duu diyà salà sa duma yu melungoy kepigtuu.

¹⁰Apiya di pa kuna sa épê dakel netiigan, amuk egkaen ka dalem sa dalesan kenà da egpenemula inetaw, mebaluy doo hauwen ka sa etaw melungoy kepigtuu. Amuk hediya, guwaen di dò mepion ma amuk kaenen di iya wé igbegay diyà sa inetaw enù ka ilingan di kuna, dodoo mesalà kagdi i. ¹¹Huenan di, amuk iya sa baelan ko danà sa dakel ketiigan ko, pedaetan ko doo sa duma ko melungoy kepigtuu, sa tinigtuwan i Kelistu ma egoh di nematay. ¹²Amuk hediya, mesalà ka ma diyà si Kelistu danà ko nesalà diyà sa duma ko egpigtuu, enù ka lagà palian ko sa pedu di melungoy.

¹³Huenan di, amuk mesalà sa duma ku danà sa kaenen ku, endà muman a kumaen sa kaleni igbegay diyà sa inetaw anì endà ma meenggat ku duu diyà salà sa duma ku egpigtuu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Sa Egkegaga Sa Salu I Hésus

9 ¹Na aken, mepion amuk hemilien ku sa baelan ku, enù ka aken sa salu i Hésus owoy hinaa ku ma Hésus i sa Datù ta, owoy kiyu sa egpigtuu danà sa galebek ku igسالig i Datù diyà kenak. ²Apiya di pa beken a salu i Hésus diyà sa kehaa sa medoo liyu etaw, netiigan yu doo tuu a salu di,

enù ka migpigtuu yu danà sa ketulù ku keniyu. Iya sa tandà di aken sa salu i Datù.

3Na, ini sa sagbì ku diyà sa medoo egsigbolow kenak guwaen da dò beken a salu i Hésus. 4Apiya di pa endà eggastuwan yu duu aken, mekebaluy a doo kumuwa sa hagtay ku diyà sa medoo etaw egtuluen ku. 5Mekebaluy a ma umiling sa egbaelan i Pidelu owoy sa medoo duma ké salu i Datù, taman sa hadi i Datù ma, enù ka uwiten da sa sawa da amuk eg-ipanawpanaw da. 6Apiya di pa endà eggastuwan sa medoo umpungan i Hésus kami, yoko egpenemdem duu mepion amuk kami daa si Bilnabi sa gumalebek sa hagtay ké.

7Taa yu, hih. Endà duen sundalu egsukayan di mendaa kagdi. Endà ma duen etaw meked kumaen bunga sa hinemula di. Endà ma duen tegeipat hinagtay meked uminem sa gatas sa eg-ipaten di. Amuk eggalebek sa etaw, mekuwa di doo sa hagtay di diyà sa eggalebeken di. 8Beken danà penemdem etaw daa ini i balatan tinulon ku, dodoo hediya ma doo sa tapay uledin igpesulat i Nemula. 9Duen sa uledin di igsugkow i Mosis, guwaen di,

“Yoko eg-alang duu kekaen sa sapi amuk egpeeliken yu sa palay.”^j

Na, egoh i Nemula migsugù iya wé, beken sapi daa sa tigtu pinenemdem di, 10dodoo kami polo sa tigtu pinenemdem di dahiya. Igpesulat di iya wé anì metiigan ta duen sa untung mehaa sa etaw egtegudon. Upama, amuk sa medoo etaw eg-ohok ataw ka egketu, duen sa untung eg-angat-angatan da danà sa galebek da. 11Na, lagà ké sa etaw eg-ohok, kami i egtulù, enù ka iya sa ig-ohok ké diyà keniyu sa tuu tegudon denu sa Suguy i Nemula. Huenan di, endà ma medaet di amuk lagà ketuwen ké sa duma hagtay yu. 12Amuk iya sa egbaelan sa medoo liyu tegetegudon diyà keniyu, labi pa endà gastuwan yu ma kami.

Apiya di pa mebaluy egpegastuwen ké kiyu, pineulan ké doo iya wé, enù ka egtigkelan ké polo sa medoo egkelikutan ké anì endà duen sa mekealang sa Mepion Tegudon denu si Kelistu. 13Netiigan yu ma doo sa adat sa medoo Hudiyu eggalebek diyà sa Dalesan i Nemula. Iya sa hagtay da sa duma kaenen igtigesa da diyà sa medoo kaenen igbegay etaw diyà si Nemula. Owoy sa

^j 9:9 Basa ko Dutilonomiyu 25:4.

medoo eg-imatay hinagtay diyà sa Dalesan i Nemula, mebegayan da ma doo sa baed hinagtay ibegay etaw diyà si Nemula. **14**Hediya ma, igsugù i Datù anì mekekuwa sa medoo tegetulù sa hagtay da danà da egtulù sa Mepion Tegudon diyà sa medoo etaw.

15Dodoo aken, inekedan ku siini egkegaga ku egpegastu diyà keniyu, owoy endà ma egsulat a ini egoh di anì egpegastu a diyà keniyu. Adi-adi pa amuk mematay a bitil diyà sa egoh ku egpegastu keniyu anì endà mekedan sa kenà ku metuuwan, sa kepeuloy ku sa ketegudon ku. **16**Endà ipeolòlò ku duu aken danà ku egtulù sa Mepion Tegudon, enù ka sinugù i Nemula polo aken egpetegudon. Mepigtamayan a amuk ekedan ku sa ketegudon ku. **17**Dodoo amuk egtegudon a danà sa ungayà ku daa, mepion ma doo amuk duen untung ku sa kegastu sa medoo etaw kenak. Dodoo beken danà sa ungayà ku iya wé, enù ka sinaligan i Nemula aken sa ketegudon ku, huenan di egpeketedudon a. **18**Amuk hediya, ngadan sa untung ku amuk egtegudon a? Iya lagà sa untung ku, sa nanam pedu ku egoh ku egpeuloy sa Mepion Tegudon. Apiya di pa megaga ku sa kepegastu ku diyà etaw danà ku egtegudon,

egpeulanen ku doo iya wé enù ka iya sa kenà ku tigtu egketuuwan.

19Na, apiya di pa egkegaga ku eghemilì sa baelan ku owoy endà duen etaw egpekesugù kenaken, lagà a doo udipen diyà sa langun etaw anì umanan ku sa kedoo etaw egpigtuu.

20Amuk diyà a sa medoo Hudiyu, eg-ilingan ku ma sa adat Hudiyu anì umanan ku sa etaw Hudiyu egpigtuu. Apiya di pa mebaluy amuk endà pangunutan ku duu sa uledin igsugkow i Mosis, dodoo eg-udes sa medoo Hudiyu egpangunut diyà sa uledin, huenan di egpangunut a ma doo diyà sa uledin anì umanan ku sa kedoo da egpigtuu diyà si Kelistu. **21**Hediya ma, amuk diyà a sa medoo etaw beken Hudiyu, eg-ilingan ku ma kagda egoh da endà egpangunut diyà sa tapay uledin Hudiyu, anì umanan ku sa kedoo etaw beken Hudiyu egpigtuu diyà si Kelistu. Dodoo endà egtipayen ku duu sa uledin i Nemula, enù ka tigtu egpangunutan ku doo sa uledin i Kelistu. **22**Amuk diyà a sa medoo duma ta melungoy kepigtuu, eg-ilingan ku ma sa egbaelan da anì tabangan ku kagda. Eg-ilingan ku takà sa adat sa langun etaw anì umanan ku sa kedoo etaw mealukan danà sa langun egbaelan ku. **23**Iya sa egbaelan ku takà anì mekeseluh sa

Mepion Tegudon denu si Kelistu, enù ka ungayà ku mekehaa a ma sa mepion untung lapeg sa medoo etaw egpigtuu.

²⁴Na, netiigan yu ma amuk egsekuyaay sa medoo etaw egletu, apiya di pa medoo da egletu, sebaen daa sa tumaban owoy sa mebegayan untung. Huenan di ilingi yu sa medoo egletu. Udes yu unut diyà si Datù anì mesakem yu sa untung yu. ²⁵Eg-abungan sa medoo tegeletu sa lawa da anì anan mebagel owoy egpeulanen da sa kepionon nanam da mekepelungoy lawa. Iya sa egbaelan da anì tumaban da anì mesakem da sa untung, apiya di pa sa ules pulung daun kayu inonom endà melugay di meledak. Labi pa kita i egpigtuu, eg-udes ki doo eggalebek anì mesakem ta sa

untung ta melalù. ²⁶Iya maen di ya eg-udes a eg-unut diyà si Datù, lagà a sa tegeletu eg-udes eg-uma diyà sa ketamanan di, enù ka duen sa untung mesakem ku kani. Lagà a ma sa tegesuntuk eg-udes egpesugat sa duma di tegesuntuk anì tumaban a. ²⁷Huenan di, lagà egpesakitan ku sa lawa ku enù ka egpeulanen ku sa kepionon nanam ku anì endà umamu a umunut diyà si Datù. Apiya di pa takà a egtegudon diyà sa medoo etaw, endà meiyap a amuk endà metuuwan Datù i diyà kenak.

**Ini Sa Egoh I Pabelo Eghawid
Kenagda Egpenemula Inetaw**

10 ¹Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku penemdemen yu sa nebaelan sa medoo tupù ta Hudiyu mig-unut diyà si Mosis egoh

Mesakem da sa untung sa ules pulung daun kayu inonom. (1 Kolintu 9:25)

anay. Egoh da eg-ipanaw kedu diyà tanà Igiptu, linigkubungan da langun sa gaeb inugpaan i Nemula owoy pinagkagan i Nemula kagda sa eg-ukitan da diyà sa Melalegà Dagat anì mekebatas da. ²Danà sa keunut da sa gaeb owoy sa kebatas da sa dagat, lagà da migpebautis langun anì egtandaan da sa kedatù da si Mosis. ³Kinaen da ma langun sa kaenen kedu diyà langit igbegay sa Suguy i Nemula, ⁴owoy ininem da ma langun sa wayeg kedu dalem batu igbegay sa Suguy i Nemula. Dodoo iya polo tigtu keduwan sa wayeg, si Kelistu, enù ka eg-unut-unut diyà kenagda. ⁵Apiya di pa dakel sa ketabang i Nemula hinaa da langun, endà netuuwan Nemula i diyà sa egbaelan sa medoo duma da. Huenan di pinigtamayan di kagda, owoy nekesugsug da dutu siedò melabel tanà mediyù dalesan.

⁶Na, igpesulat i Nemula ma denu iya wé nebaelan sa tupù ta anì hawidan di kita anì endà egkeiyapan ta duu sa kebael medaet iling sa hagda. ⁷Yoko egpenemula duu sa inetaw iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda. Duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Pinistawan sa medoo etaw sa inetaw egpenemulawen da.

Egpenuu da egkaen owoy eg-inem, agulé egbaili da.”^k
⁸Na, endà mepion di amuk egbigà ki iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, enù ka danà da egbigà, pinigtamayan i Nemula kagda. Hê, nematay da segeagdaw daa duwa lagsà owoy telu ngibu etaw. ⁹Endà ma mepion di amuk tepengan ta sa ketigkel pedu i Datù danà ta egtipay sa uledin di, iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, agulé nepigtamayan da owoy nematay da hinemued uled. ¹⁰Endà ma mepion di amuk egsigbolowen ta sa keipat i Nemula, iling sa binaelan sa duma etaw diyà kenagda, huenan di neimatayan da danà sa sebaen egsugùsuguen i Nemula, sa atung tegeimatay etaw.

¹¹Na, iya sa medoo nebaelan diyà sa medoo tupù ta egoh anay, enù ka iya lagà sa tandà eg-alang sa medoo medaet egbaelan ta. Igsulat ma iya wé anì metulù ki, enù ka medapag mekeuma diyà kenita sa medoo hudihudi agdaw diyà siini tanà.

¹²Huenan di, amuk duen etaw guwaen di dò mebagel sa kepigtuu di, mepion amuk humahaa polo anì endà mekebael di salà. ¹³Tuu, metepengan sa langun etaw i

^k 10:7 Basa ko Éksodo 32:6.

Nemula anì mekesalà da, dodoo sumalà dé sa kenà yu tepengan, iya ma sa mehaa sa medoo duma yu. Dodoo kesaligan Nemula i, owoy endà pandayaen di duu sa tumepeng keniyu lumowon diyà sa egkegaga yu umeked. Amuk metepengan yu, baelan di ma sa ukitan yu mekepelaguy anì meketigkel yu.

**Eghawidan I Pabelo
Kagda Egkaen Sa Igbegay
Diyà Sa Inetaw**

14Na, o medoo duma ku eghiduwon ku, danà di tuu metepengan ki, huenan di iwod yu dé sa kenà da egpenemula inetaw anì endà mekeiling yu sa egbaelan da. 15Penemdem yu ini i eg-ikagiyan ku amuk tuu ataw ka endà, enù ka mipedu yu, kiyu i eg-ikagiyan ku. 16Amuk kumaen ki sa Labung i Datù, sumimbà ki egpesalamat diyà si Nemula danà sa wain. Amuk uminem ki sa wain, egtandaan ta sa egoh ta nesesebaen si Kelistu danà sa depanug di. Diya ma amuk kumaen ki sa epan tinepitepi, egtandaan ta ma sa egoh ta nesesebaen si Kelistu danà sa lawa di nematay. 17Sebaen daa sa metibulu epan, huenan di apiya di pa medoo ki, nesesebaen ki doo si Kelistu, enù ka egkaenen ta langun sa sebaen daa epan.

18Penemdem yu ma sa tapay adat sa medoo tugod i Islaél. Egoh sa etaw egkaen sa igbegay da diyà si Nemula, egtandaan da ma sa egoh di nesesebaen da si Nemula. Diya ma amuk egkaenen yu sa igbegay da diyà sa inetaw, egtandaan yu ma doo sa egoh yu nesesebaen sa inetaw. 19Dodoo igpetiig ku diyà keniyu endà duen lantek sa inetaw owoy sa kaenen igbegay etaw dahiya. 20Dodoo egtulonon ku ini i diyà keniyu. Amuk ibegay sa medoo liyu etaw sa kaenen diyà sa inetaw, iya polo sa tigtu egbegayan da sa medoo busaw, beken si Nemula. Huenan di, endà meiyap a amuk mesesebaen yu sa medoo busaw. 21Endà mebaluy di amuk inemen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa medoo busaw ma. Endà ma mebaluy di amuk kaenen yu sa itayal i Datù owoy sa itayal sa medoo busaw ma. 22Hahaa yu anì endà mepangabiyuwan yu i Datù, enù ka endà mekegaga ki umiwod sa kepigtamay di kenita.

23Na, tuu sa guwaen yu, sumalà dé sa endà hinawidan i Nemula, mebaelan ta ma. Dodoo taa yu, hih, endà metabangan ki danà sa langun mebaelan ta. Tuu, medoo sa mebaelan ta, dodoo endà mekepebagel sa kepigtuu sa duma ta danà sa langun egbaelan ta. 24Yaka

egpenemdem duu sa niko daa ungayà, dodoo penemdem ko polo sa duma ko owoy sa meketabang kenagdi.

25Na, mebaluy doo amuk kaenen yu sumalà dé sa balangan kaleni egdagangen da diyà padian. Dodoo amuk egbeliyen yu, yoko eg-igsà duu sa keduwan di anì endà duen pesuwan di mebogo sa pedu yu. 26Mebaluy ma doo amuk kaenen yu, enù ka duen sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Si Datù Nemula sa épê siini tanà, owoy hagdi ma sa langun eghauwen ta.”^l

27Hediya ma, amuk igsasà ka sa etaw endà egpigtuu anì kumaen ka diyà sa dalesan di, angay ka ma doo dutu amuk iya sa pedu ko. Sumalà dé sa kaenen itenà di diyà keniko, kaen ko dé, dodoo yaka eg-igsà duu sa keduwan di anì endà mebogo sa pedu ko.

28,29Dodoo, amuk duen etaw dahiya mikagi, guwaen di, “Igbegay ini i kaenen diyà sa inetaw,” huenan di yaka egkaen duu anì endà mebogo sa pedu sa migtulon keniko, apiya di pa endà mebogo sa niko pedu.

Na, amuk egkaen a ataw ka endà kumaen a, endà mepion di amuk isalig ku sa egbaelan ku diyà sa liyu etaw egsigbolow

danà sa kepigtuu di melungoy. 30Amuk egpesalamat a diyà si Nemula danà sa langun kaenen ku, endà duen pesuwan di sigbolowen a etaw.

31Na, sumalà dé sa egbaelan yu, iling ka egkaen yu ataw ka eg-inem yu, baeli yu sa mepion anì meolò Nemula i danà sa langun egbaelan yu. 32Hahaa yu sa medoo egbaelan yu anì endà mebogo sa pedu sa medoo liyu etaw, iling ka etaw Hudiyu ataw ka beken Hudiyu ataw ka sa duma yu egpigtuu diyà si Nemula. 33Ilingi yu aken, enù ka ungayà ku metuuwun sa langun etaw diyà sa langun egbaelan ku. Endà egpenemdemen ku duu sa naken daa ungayà, dodoo egpenemdemen ku polo sa meketabang diyà sa langun etaw anì mealukan da ma i Nemula.

11 ¹Huenan di, ilingi yu aken, enù ka eg-ilingan ku ma Kelistu i.

**Igtulù I Pabelo Denu Sa Adat
Bayi Eglimun Ulu Amuk
Egseumpungay Da**

2Na, netuuwan a diyà keniyu, enù ka netulengan yu sa igtulù ku keniyu owoy eg-ilingan yu ma sa tegudon igsugkow ku diyà keniyu. 3Dodoo ungayà ku metiigan yu

^l 10:26 Basa ko Isalem 24:1.

ini i. Si Kelistu sa ulu-ulu sa langun maama, owoy iya sa ulu-ulu sa bayi, sa sawa di, owoy iya sa ulu-ulu i Kelistu, si Nemula. ⁴Amuk mesetipon yu, owoy duen sa maama egsembà ataw ka egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow dodoo eglimun di sa ulu di, mesalà doo diyà si Kelistu, sa ulu-ulu di, enù ka endà eg-adatan di duu. ⁵Dodoo tigesà sa adat bayi, enù ka sa kelimun da sa tandà da eg-adat sa sawa da. Amuk egkedanan sa bayi sa limun di amuk sumimbà ataw ka tumulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, mesalà doo diyà sa sawa di, sa ulu-ulu di, enù ka endà eg-adatan di duu. Amuk hediya sa egbaelan di, lagà inul-ulan iya wé bayi. ⁶Huenan di, amuk eg-eked sa bayi sa kelimun ulu, endà duen kemala di. Amuk hediya, mepion amuk temù ma dé egpeul-ul polo. Dodoo, amuk memala sa bayi egpeul-ul, mepion polo amuk limunan di. ⁷Endà ma mepion di amuk lumimun ulu sa medoo maama amuk egsembà da, enù ka egset da si Nemula owoy kagda sa tigtu binegayan di egkegaga diyà tanà. Dodoo sa medoo bayi, mepion polo amuk lumimun da ulu amuk egsembà da, enù ka iya sa tandà di egpangunut da diyà sa maama.

⁸Na, egoh i Nemula migbael maama owoy bayi, endà kedu di diyà sa bayi sa maama,

dodoo kedu polo diyà sa maama sa bayi. ⁹Beken sa maama sa pineduen i Nemula anì metuuwan sa bayi, dodoo pineduen di sa bayi anì metuuwan sa maama. ¹⁰Huenan di, mepion amuk eglimun ulu sa medoo bayi anì metiigan ma doo sa medoo egsgugùsuguen i Nemula eg-adatan sa bayi sa maama. ¹¹Dodoo, endà mepion di diyà si Datù amuk endà setabangay ki, maama owoy bayi. ¹²Egoh anay egoh i Nemula migbael etaw, kedu diyà maama sa bayi. Dodoo eg-edung egoh iya, kedu diyà bayi sa langun maama. Dodoo si Nemula sa migpeduen sa langun eghauwen.

¹³Na, penemdem yu dé sa mepion denu sa adat yu. Mepion pa atu amuk kedanan sa bayi sa limun di amuk egsembà diyà si Nemula? ¹⁴Taa yu, hih. Netiigan ta doo diyà sa pedu ta memala sa maama amuk metaes sa balut ulu di éhê palas bayi. ¹⁵Dodoo, egketuuwan sa bayi amuk metaes sa hagdi balut ulu, enù ka iya lagà sa limun di igbegay i Nemula. Huenan di, yoko eglengà duu sa tapay adat yu eglimun ginis sa ulu sa bayi amuk egketipon yu egsembà. ¹⁶Dodoo amuk duen etaw egsgibolow, ini daa sa sagbi ku. Endà netuuwan a diyà sa adat bayi eg-ekedan di sa kelimun di ulu. Owoy endà ma netuuwan sa medoo duma ku

tegetegudon owoy sa langun
etaw diyà sa medoo umpungan
i Nemula.

**Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa
Labung I Datù**

*(Matéyo 26:26–29; Malkos
14:22–25; Lukas 22:14–20)*

17Na, duen ma sa itulù ku
diyà keniyu, dodoo endà
netuuwan a keniyu enù ka
eg-amu yu amuk egkeseumpung
yu. Uman yu egkesetipon, endà
egsetabangay yu dodoo
egsepelihatay yu polo. 18Ini sa
tigtu egkelikutan ku danà sa
adat yu, dinineg ku duen medoo
egsepedoowoy umpungan diyà
keniyu amuk egkesetipon yu.
Apiya di pa meked a migtuu sa
dinineg ku, duen ma doo ketuu
di sa duma egbaelan yu. 19Na,
duen sa mepion ketamanan
amuk egsepedoowoy yu
umpungan, enù ka danà iya wé,
mehaa doo sa medoo etaw tigtu
egpigtuu. 20Dodoo medaet sa
egbaelan yu, enù ka apiya di pa
egkesetipon yu egkaen owoy
egsimbà, beken duu sa Labung i
Datù sa egkaenen yu enù ka
endà ma eg-adatan yu duu
kagdi. 21Amuk egkeuma sa ulas
yu egkaen, uman sebaen
umpungan, egpeiges yu polo
egkaen owoy endà egseangat-
angatay yu. Huenan di, duen
duma yu egpeketues danà da
endà duen kaenen, dodoo duen
ma etaw eghiluwen polo danà
da meibeg eg-inem. 22Negaip a

sa adat yu. Amuk kaenen daa sa
ungayaen yu, adi-adi pa amuk
kumaen yu diyà sa uman
dalesan yu. Dodoo egkelepuhan
yu polo sa umpungan i Nemula
enù ka egpemalaen yu sa
medoo duma yu endà duen
mepion hagtay. Ngadan di pa sa
ikagiye ku diyà keniyu? Endà
mebaluy di metuuwan a diyà
keniyu, enù ka endà mepion
siini adat yu.

23Na, ini sa igtulù i Datù
diyà kenak sa igsugkow ku diyà
keniyu egoh anay denu sa
Labung i Datù. Egoh sa sigep di
igbegay Datù i diyà sa medoo
kuntelà di, sinabaan di sa
segetibulu epan. 24Egoh di
migsimbà egpesalamat diyà si
Nemula danà sa epan, tinepitepi
di owoy eg-ikagi, guwaen di,
“Ini sa lawa ku sa itigtu ku
keniyu. Owoy ilingi yu takà
siini egbaelan ta anì
metulengan yu aken.” 25Hediya
ma, egoh da neubus egkaen,
sinabaan i Datù sa tabù duen
wain, owoy guwaen di, “Ini sa
depanug ku, sa tandà di
meketuu sa magtu ukit igpasad
i Nemula umaluk etaw. Uman
yu uminem ini i ibegay ku,
ketulengi yu aken.”

26Na, amuk hediya, uman yu
kumaen sa epan owoy uminem
sa wain, egtulonen yu dema sa
kepatay i Datù taman sa egoh di
pelikù. 27Huenan di, amuk
eg-ilingan yu sa Labung i Datù
owoy duen etaw eg-amu egkaen

ataw ka eg-inem, mesalà doo diyà sa lawa i Datù owoy diyà sa depanug di ma. ²⁸Huenan di, mepion amuk tigtu penemdemen sa uman sebaen etaw sa pedu di denu sa kepatay i Hésus owoy denu sa etaw di ma lagà lawa di. Amuk netuuwan sa etaw diyà sa pedu di, iya pelawà kumaen sa epan owoy uminem sa wain. ²⁹Enù ka amuk egkaen sa etaw owoy eg-inem dodoo endà egpenemdemen di duu sa selepangan sa lawa i Datù, lagà egkaenen di owoy eg-inemen di sa mekehilu enù ka mehaa di sa kepigtamay i Nemula. ³⁰Iya maen di ya duen medoo duma yu eglinadu, owoy duen ma medoo endà mebagel lawa, owoy duen ma duma yu nematay. ³¹Dodoo amuk muna egpenemdemen ta sa pedu ta egoh ta egkaen, endà mehaa ta duu sa kepigtamay i Nemula. ³²Dodoo, amuk mehaa ta sa kepigtamay i Datù danà ta eg-amu, netiigan ta doo iya sa ukit di eg-indaw kenita anì endà mekelapeg ki mekesugsug diyà sa medoo etaw endà egpigtuu. ³³Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, amuk mesetipon yu kumaen sa Labung i Datù, seangat-angata yu anì meseselengan yu kumaen. ³⁴Amuk duen etaw tigtu egpeketues, mepion amuk kumaen diyà sa hagdi dalesan anì endà mehaa yu sa

kepigtamay i Nemula danà yu eg-amu egoh yu nesetipon. Na, sa medoo duma igsà yu, sagbian ku pa amuk tumebow a diyan.

**Ini Denu Sa Medoo Balangan
Egkegaga Ibegay Sa Suguy
I Nemula**

12 ¹Na, o medoo duma ku egpigtuu, ungayà ku tigtu yu meketiig denu sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula diyà etaw.

²Na, netiigan yu egoh anay egoh yu endà pa egpigtuu, pinenemula yu sa medoo inetaw endà egpekeikagi, enù ka neagak sa pedu yu dahiya danà sa medoo endà eghauwen di etaw. ³Huenan di, egtuluen ku kiyu anì metiigan yu amuk tuu egpeunut sa etaw diyà sa Metiengaw Suguy i Nemula. Amuk duen etaw pedaeten di Hésus i diyà sa keikagi di, netiigan yu beken sa Suguy i Nemula sa eg-unutan di. Dodoo amuk pedakelen sa etaw Hésus i, guwaen di, “Si Hésus sa Datù ta,” netiigan yu doo iya danà sa Metiengaw Suguy i Nemula.

⁴Na, apiya di pa medoo sa balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula diyà kenita, sebaen daa sa Suguy di. ⁵Duen ma medoo balangan ukit ta egsetabangay, dodoo sebaen daa sa Datù eg-unutan ta. ⁶Owoy duen ma medoo balangan galebek ibegay di diyà

kenita, dodoo sebaen i Nemula daa sa egbegay egkegaga diyà sa langun kedoo ta eggalebek.

7Uman sebaen etaw, duen egkegaga igbegay sa Suguy i Nemula diyà kenita anì metabangan ki langun.

8Mebegayan sa Suguy i Nemula sa sebaen etaw sa ukit keikagi di tigtu milantek. Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa ukit keikagi di sa tegudon anì metiigan etaw.

9Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa kepigtuu di duen dakel egkegaga.

Mebegayan sa Suguy i Nemula ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà medoo linadu.

10Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà sa kebael panduan, owoy mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow.

Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di anì meketiig sa tunung eghauwen di, amuk danà busaw ataw ka danà i Nemula. Mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di diyà sa keikagi di sa medoo balangan kagi endà netiigan di duu, owoy mebegayan ma sa sebaen etaw sa egkegaga di egtulon sa selepangan siedò medoo balangan kagi ibegay sa Suguy i Nemula. 11Sebaen daa sa Suguy i Nemula sa linegkangan langun ini i egkegaga etaw, owoy danà sa ungayà di igtukidtukid di

egbegay diyà sa uman sebaen etaw.

**Sa Medoo Balangan Mebaelan Sa
Etaw I Kelistu Lagà Sa Medoo
Balangan Langun Taman
Diyà Lawa**

12Na, mael a balatan. Apiya di pa sebaen daa sa lawa ku, duen doo medoo balangan langun taman di. Apiya di pa medoo sa balangan langun taman di, langun da doo mebaluy sebaen lawa ku daa. Hediya ma, apiya di pa medoo ki, sebaen lawa i Kelistu ki daa. 13Enù ka langun ta, iling ka etaw Hudiya ataw ka beken Hudiya, iling ka udipen ataw ka temù etaw, langun ta sa migpebautis danà sa sebaen daa Suguy i Nemula anì metandaan mebaluy ki sebaen lawa di daa, owoy langun ta binegayan di sa Suguy di anì eg-ugpà diyà sa pedu ta.

14Na, upama sa lawa ku, endà mebaluy di amuk segebalangan daa sa langun taman di, dodoo medoo polo sa balangan di. 15Endà nesetepeng sa egkegaga sa lisen ku owoy sa egkegaga sa belad ku. Dodoo eg-amu a amuk guwaen ku, “Beken langun taman lawa ku ini i lisen ku, enù ka endà nesetepeng di sa egkegaga di sa belad ku.” 16Diya ma sa telinga ku owoy sa mata ku. Eg-amu a amuk guwaen ku, “Beken langun taman lawa ku ini i

telinga ku enù ka endà nesetepeng di sa egkegaga di sa mata ku.” 17Amuk pulung mata sa lawa ku, enù sa kedineg ku atu? Amuk pulung telinga sa lawa ku, enù sa kehadek ku atu? 18Dodoo, beken iya sa ukit kebael i Nemula kenita. Igtukid-tukid di polo igtagù sa medoo langun taman diyà sa lawa ta danà sa ungayà di. 19Amuk segebalangan daa sa langun taman diyà sa lawa ku, endà mebaluy di sa lawa ku. 20Dodoo apiya di pa medoo sa balangan langun taman diyà sa lawa ku, sebaen lawa ku daa.

21Na, umamu a amuk guwaen ku, “Ulan ini i belad ku. Enget dé amuk mata ku daa enù ka dakel sa egkegaga di.” Diya ma amuk guwaen ku, “Ulan ini i lisen ku. Enget dé amuk ulu ku daa enù ka dakel sa egkegaga di.” 22Dodoo ini polo sa tuu penemdem. Melikutan a amuk kedanan sa sebaen balangan langun taman diyà lawa ku guwaen ku endà dakel sa egkegaga di. 23Apiya di pa guwaen ku endà metolol sa sebaen balangan langun taman diyà lawa ku, iya polo sa egpetololen ku ginis owoy imu-imu. Diya ma sa keipat ku sa endà mepion di amuk eghauwen etaw, iya polo sa eglimunan ku takà. 24Dodoo endà limunan ku duu sa medoo balangan langun taman diyà lawa ku mepion amuk

eghauwen etaw. Egoh i Nemula migbael sa lawa ta, igtagù di sa langun taman diyà lawa ta anì mepion sa keipat ta sa endà metolol di owoy sa endà duen dakel egkegaga. 25Huenan di, endà mesesigbolow sa medoo balangan langun taman diyà lawa ta, dodoo setabangay da polo. 26Amuk egkelikutan sa sebaen diyà sa lawa ta, medaet nanam da langun enù ka segelawa da daa. Diya ma amuk meolò sa sebaen diyà sa lawa ta, mepion nanam da langun.

27Hediya ma kiyu i, mebaluy lawa i Kelistu yu langun, owoy mebaluy ma uman sebaen etaw sa segebalangan langun taman diyà sa lawa di. 28Na, diyà sa umpungan i Hésus, hinemilì i Nemula tayu di etaw sa egbegayan di uman sebaen balangan egkegaga. Iya sa tigtu mapulù hinemilì di, sa salu i Hésus. Iya sa keduwa di sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy sa ketelu di sa tegetulù. Duen ma sa medoo duma hinemilì di, sa tegebael panduan owoy sa tegebulung owoy sa tegetabang etaw owoy sa tegeipat sa medoo etaw egpigtuu owoy sa tegeikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan da duu. 29Na, endà mebaluy di amuk langun ta sa salu i Hésus. Endà ma mebaluy di amuk langun ta sa tegetulon sa kagi i Nemula ataw ka sa tegetulù ataw ka sa

tegebael panduan. ³⁰Endà ma mebaluy di amuk egbegayan ki langun sa egkegaga ta egbulung sa eglinadu. Endà ma mebaluy di amuk langun ta sa tegeikagi sa medoo balangan kagi endà netiigan ta duu, ataw ka amuk langun ta egpekeselepang siedò medoo balangan kagi. ³¹Dodoo, udesi yu kuwa sa medoo tigtu mapulù balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula diyà keniyu.

Dodoo itulù ku pelawà diyà keniyu sa uman pa mepion ukit mebaelan yu.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Kehidu Ta

13 ¹Upama, amuk egpekeikagi a sa medoo balangan kagi etaw endà netiigan ku duu, apiya di pa egpekeikagi a sa kagi sa egsugùsuguen i Nemula, dodoo amuk endà duen kehidu ku sa duma ku, endà metuuwan Nemula i diyà sa egbaelan ku, enù ka diyà sa kedineg di sa keikagi ku lagà daa sa dagì selagi egbalbalen uloy. ²Apiya di pa egpeketulon a sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy apiya di pa netiigan ku sa penemdem di iglidung di diyà etaw owoy sa langun netiigan di ma, owoy apiya di pa dakel sa egkegaga kepigtuu ku anì mekedan a tuduk, dodoo amuk endà duen kehidu ku sa

duma ku, lagà a doo endà duen diyà sa kehaa i Nemula. ³Apiya di pa imeten ku sa langun taman ku ibegay diyà sa medoo etaw, owoy apiya di pa ibegay ku ma sa lawa ku anì meulow danà sa kepigtuu ku, dodoo amuk endà duen kehidu ku, tapay doo endà duen untung ku danà iya wé binaelan ku.

⁴Na, amuk tuu sa kehidu ta etaw, metigkel sa pedu ta owoy metimoh ki ma. Endà ma tegepangabiyu ki ataw ka tegepegalugalu ki. ⁵Endà ma tegepeetaw-etaw ki ataw ka tegepelobolobo ki. Amuk tuu sa kehidu ta, endà egsagipaen ta duu sa nita daa ungayà, owoy endà ma biglanggeten ki ataw ka tegesulì ki. ⁶Amuk tuu sa kehidu ta, endà ma meanggan ki amuk medaet sa egbaelan etaw. Dodoo, meanggan ki polo amuk mepion sa egbaelan da. ⁷Amuk tuu sa kehidu ta, metigkelan ta sa langun kelikutan ta, owoy metuuwan ki ma sa pedu sa langun etaw. Apiya di pa eg-amu sa duma ta, eg-angatan ta daa sa mepion egbaelan di, owoy tapay ma doo metanà sa pedu ta.

⁸Na, amuk tuu sa kehidu ta, endà duen tamanan di. Dodoo mekedan doo sa ketulon etaw sa kagi i Nemula egtebowtebow, owoy mekedan ma doo sa keikagi etaw sa medoo kagi endà netiigan da duu, owoy

mekedan ma doo sa ukit keikagi etaw sa tegudon anì metiigan etaw. 9Iya maen di ya mekedan enù ka endà pa negulub di sa netiigan ta, owoy endà ma negulub di sa egkegaga ta egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. 10Dodoo amuk tumbow kani sa tigtu negulub, mekedan doo sa medoo endà pa negulub. 11Upama, egoh anay egoh ku batà pelawà, lagà keikagi batà sa keikagi ku, owoy lagà pedu batà sa pedu ku, owoy lagà ukit penemdem batà sa ukit penemdem ku. Dodoo egoh ku migkipedu dé, linengaan ku sa medoo adat batà. 12Ini egoh di sa keketiig ta si Nemula lagà sa alung eghauwen ta diyà sa pegalungan endà metiengaw. Dodoo, meuma kani sa agdaw egoh ta tigtu humaa si Kelistu enù ka mesetaeng ki. Apiya di pa tukéy daa sa keketiig ku ini egoh di, meuma doo kani sa agdaw egoh di megulub sa keketiig ku lagà mendaa sa keketiig i Nemula kenak negulub.

13Huenan di, mekedan sa medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula. Dodoo duen sa telu endà mekedan, sa kepigtuu ta, owoy sa keangat ta sa mepion igpasad i Nemula, owoy sa kehidu ta. Dodoo iya sa uman pa dakel diyà siini telu, sa kehidu ta.

Ini Denu Sa Keikagi Da Sa Medoo Kagi Endà Netiigan Da Duu

14 1Na, udesi yu sa kehidu yu, owoy pedakel yu ma diyà sa pedu yu sa medoo balangan egkegaga igbegay sa Suguy i Nemula, labi pa sa egkegaga yu egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. 2Amuk duen etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, si Nemula daa sa eg-ikagiyan di, beken sa medoo liyu etaw, enù ka endà duen etaw egpeketiig kenagdi enù ka nelidung sa selepangan sa ipeikagi sa Suguy i Nemula. 3Dodoo, amuk duen etaw egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, eg-ikagiyan di polo sa medoo etaw anì tabangan di kagda owoy pebagelen di sa kepigtuu da owoy petigkelen di ma kagda egpangunut diyà si Nemula. 4Sa etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, egpelenuken di daa sa hagdi kepigtuu. Dodoo sa egtulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, iya sa etaw egpelenuk sa kepigtuu sa medoo duma di diyà sa umpungan i Hésus. 5Apiya di pa ungayà ku langun yu mekeikagi sa kagi endà netiigan yu duu, uman pa mepion amuk langun yu polo meketulon sa kagi i Nemula egtebowtebow. Iya maen di ya enù ka eglowon sa etaw egtulon sa kagi i Nemula diyà sa etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di

duu. Dodoo amuk duen etaw megaga di egselepang sa kagi di, mepion doo enù ka mekepelenuk ma sa kepigtuu sa medoo etaw diyà sa umpungan i Hésus.

⁶Upama, o medoo duma ku egpigtuu, amuk tumbow a diyà keniyu owoy mikagi a daa sa kagi endà netiigan ku duu, endà meketabang a keniyu. Adi-adi pa amuk meikagi ku sa igpetiig i Nemula diyà kenak, ataw ka selepangen ku sa tegudon, ataw ka tulonen ku sa kagi i Nemula, ataw ka duen sa itulù ku keniyu. ⁷Taa yu sa palendeg ataw ka sa pegelung, amuk endà neselepang sa medoo balangan dagi di, endà egketiigan ta duu sa godoy di. ⁸Diya ma sa tegbuli sa sundalu. Amuk egtegbuliyen di sa medoo duma di anì gumila da, dodoo amuk endà neselepang dagi sa tegbuli, umamu da langun. ⁹Diya ma kiyu i, amuk endà neselepang sa eg-ikagiyen sa ebà yu, endà duen etaw meketiig sa kagi yu enù ka uloy keikagi daa. ¹⁰Na, duen medoo balangan kagi diyà tanà, owoy duen sa selepangan da langun. ¹¹Dodoo, amuk endà netiigan ku duu sa selepangan sa kagi egdinegen ku, lagà sebaen balangan etaw kedu mediyù dò sa eg-ikagi owoy hediya ma aken i diyà kenagdi, enù ka endà mesetiig ki. ¹²Hediya ma kiyu i. Amuk eg-udes yu sa

medoo balangan egkegaga ibegay sa Suguy i Nemula, mepion amuk iya sa tigtu udesan yu sa egkegaga ibegay di anì mekepelenuk yu sa kepigtuu etaw diyà sa umpungan i Hésus.

¹³Huenan di, amuk duen etaw egpekeikagi sa kagi endà netiigan di duu, mepion amuk sumimbà anì megaga di sumelepang sa inikagi di. ¹⁴Amuk egsimbà a eg-ikagi sa kagi endà netiigan ku duu, egsimbà daa sa pedu ku, dodoo endà neseunut di sa penemdem ku dahiya. ¹⁵Amuk hediya, ini sa mepion baelan ku. Sumimbà a sa kagi endà netiigan ku duu eglegkang diyà sa pedu ku, owoy sumimbà a ma sa kagi netiigan ku eglegkang diyà sa penemdem ku. Dumuyuy a sa duyuy endà netiigan ku duu eglegkang diyà sa pedu ku, owoy dumuyuy a ma sa duyuy netiigan ku eglegkang diyà sa penemdem ku. ¹⁶Amuk umolò ka daa si Nemula danà sa kagi endà netiigan ko duu eglegkang diyà sa pedu ko, endà metuuwan sa medoo liyu etaw egsimbà diyà sa keolò ko si Nemula, enù ka endà metiigan da duu iya wé eg-ikagiyen ko. ¹⁷Apiya di pa mepion sa keolò ko si Nemula, endà doo meketabang di diyà sa duma ko. ¹⁸Egpesalamat a diyà si Nemula, enù ka nekelowon a diyà keniyu langun eg-ikagi sa

kagi endà netiigan ku duu.
 19Dodoo amuk mekediya a sa
 umpungan i Hésus, mepion
 amuk meikagi ku daa sa kagi
 metiigan da anì meketulù a
 kenagda. Apiya di pa lima daa
 sa kedoo kagi ku egketiigan da,
 adi-adi pa iya wé diyà sa
 keikagi ku salagsà kagi ku endà
 netiigan da duu.

20O medoo duma ku
 egpigtuu, yoko eg-iling duu sa
 medoo batà endà pa duen
 penemdem da milantek. Apiya
 di pa mepion amuk meilingan
 yu sa batà endà egpeketiig
 egbael medaet, dodoo sa
 penemdem yu, mepion amuk
 tigtu yu daa mipedu. 21Duen sa
 kagi i Nemula igpesulat,
 guwaen di,

“Iya sa egpesugkowen ku diyà
 siini etaw ku,
 sa medoo maama kedu
 mediyù dò beken duma da.
 Amuk sumugkow da,
 mikagi da sa medoo
 balangan kagi endà
 netiigan sa etaw ku duu.
 Apiya di pa egbaelan ku iya
 wé,
 tapay da doo endà
 egdinegdineg diyà kenak,
 guwaen i Datù.”^m

22Huenan di, netiigan ta ini i.
 Sa egkegaga ta eg-ikagi sa kagi
 endà netiigan ta duu, iya sa
 tandà i Nemula diyà sa medoo

etaw endà egpigtuu, beken sa
 tandà di diyà sa medoo
 egpigtuu. Dodoo sa ketulon ta
 sa kagi i Nemula egtebow-
 tebow, iya sa pesuwan di anì
 metabangan sa medoo etaw
 egpigtuu, beken sa medoo endà
 egpigtuu. 23Dodoo, amuk
 egkeseumpung yu owoy langun
 yu eg-ikagi sa medoo balangan
 kagi endà netiigan yu duu,
 owoy eglenged ma sa medoo
 liyu etaw ataw ka sa medoo
 endà pa egpigtuu, agulé guwaen
 da dò egkelengleng yu enù ka
 endà netiigan da duu sa kagi
 yu. 24Dodoo, amuk langun yu
 tumulon sa kagi i Nemula
 egtebowtebow, owoy eglenged
 ma sa liyu etaw ataw ka sa etaw
 endà pa egpigtuu, agulé
 metiigan di doo duen sa medaet
 binaelan di owoy nesalà ma
 diyà si Nemula danà sa dinineg
 di diyà keniyu. 25Megaip ma
 enù ka egpeketulon yu sa
 penemdem di medaet guwaen
 di dò nelidung diyà sa pedu di.
 Huenan di, kumudung owoy
 oloen di Nemula i, owoy
 mikagi, guwaen di, “Tuu,
 eg-ugpà Nemula i diyà keniyu.”

**Ini Sa Igtulù I Pabelo
 Sa Mepion Baelan Da Amuk
 Meseumpung Da**

26Na, o medoo duma ku
 egpigtuu, ini sa mepion baelan

^m 14:21 Basa ko Isayas 28:11,12.

yu amuk egkeseumpung yu. Duen etaw egduyuy eg-olò si Nemula, owoy duen ma etaw egtulù, owoy duen ma etaw egtulon keniyu sa igpehaa i Nemula. Duen ma etaw eg-ikagi sa kagi endà netiigan di duu, owoy duen ma etaw egselepang iya wé. Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì meketabang yu sa kepigtuu sa medoo duma yu. 27Amuk duen etaw mikagi sa kagi endà netiigan da duu, mepion amuk duwa da daa mikagi ataw ka telu, dodoo setugdugtugdugay da daa owoy duen ma sa etaw sumelepang sa kagi da. 28Dodoo amuk endà duen sa etaw mekelepang, mepion pa amuk endà dé mikagi sa etaw egkebegayan sa kagi endà netiigan di duu. Iya polo sa mebaelan di mikagi daa diyà sa pedu di owoy diyà si Nemula.

29Diyà ma sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, mepion amuk duwa da daa mikagi ataw ka telu. Owoy kiyu i medoo duma da, dinegdineg yu anì metiigan yu amuk kedu si Nemula sa kagi da, ataw ka endà. 30Dodoo amuk duen sa ipehaa i Nemula diyà sa sebaen ma etaw egpenuu dahiya, mepion amuk sumabuh sa sebaen muna eg-ikagi anì mikagi polo sa hudihudi egkebegayan kagi. 31Amuk hediya sa egbaelan yu, sigbaenbaenay yu langun

egpeketulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, anì kumedakel sa ketiigan yu langun owoy meketabang ma sa kepigtuu yu. 32Sa tegetulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, meipat da doo sa egkegaga da igbegay sa Suguy i Nemula, enù ka muni dé diyà kenagda amuk mikagi da ataw ka endà. 33Iya maen di ya enù ka ungayà i Nemula melanìh sa keseumpungay yu, beken ungayà di bogobogo danà yu egsepekaway eg-ikagi.

Na, ini sa adat ta diyà sa langun umpungan sa etaw i Nemula, 34mepion amuk endà eg-olom-olom sa medoo bayi amuk egkeseumpung yu. Endà egpandayaen ta duu kagda eg-olom, dodoo iya polo sa mepion egbaelan da egsalig da daa diyà sa medoo maama iling sa tapay uledin igpesulat i Nemula. 35Amuk duen sa egdinegen da endà netiigan da duu, mepion amuk igsaan da sa sawa da amuk diatas da dé, enù ka medaet sa adat amuk mikagi sa medoo bayi amuk egkeseumpung yu.

36Na, mebaluy ma duen etaw diyà keniyu sumigbolow siini igtulù ku. Dodoo taa yu, hih. Beken kiyu sa anay kenà di miglegkang sa kagi i Nemula, owoy beken ma kiyu daa sa netebowon sa kagi di. 37Amuk duen etaw diyà keniyu guwaan di kagdi sa meketulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, ataw ka

guwaen di kagdi sa binegayan sa Suguy i Nemula egkegaga, metuuwan di doo igsugù i Datù ini i igsulat ku. **38**Dodoo amuk duen etaw diyà keniyu endà netuuwan di igsugù i Datù ini i, yoko ma egdinegdineg ga diyà kenagdi.

39Huenan di, o medoo duma ku egpigtuu, udesi yu tulon sa kagi i Nemula egtebowtebow, dodoo yoko eghawid duu sa keikagi etaw sa kagi endà netiigan di duu. **40**Hahaa yu sa langun egbaelan yu anì pulung melanìh sa adat yu owoy endà ma duen medoo bogobogo yu.

Ini Sa Egoh I Pabelo Egpetuu Sa Tegudon Di Inenaw Kelistu I

15 **1**Na, o medoo duma ku egpigtuu, ipetultuleng ku keniyu sa Mepion Tegudon igtulù ku diyà keniyu, sa sinakem yu egoh anay owoy sa egsaligan yu ini egoh di. **2**Iya sa tegudon ialuk i Nemula keniyu amuk tuu sa kepeeles yu diyà sa pedu yu. Dodoo amuk ekekan yu iya wé, endà duen nesugatan sa kepigtuu yu.

3Na, igsugkow ku diyà keniyu sa tigtu mapulù tegudon igtulù i Datù diyà kenak. Nematay Kelistu i enù ka tinigtuwan di sa medoo salà ta, huenan di netuu dé sa kagi i Nemula igpesulat

egoh anay. **4**Iglebeng da, dodoo neenaw dema diyà sa ketelu di agdaw, huenan di netuu ma dé sa kagi i Nemula igpesulat egoh anay. **5**Egoh di neenaw dé, migpehaa diyà si Pidelu, agulé migpehaa ma diyà sa medoo tigtu salu di. **6**Agulé, migpehaa ma diyà sa medoo duma ta egpigtuu, owoy labi lima gatus sa kedoo da nesetipon mighaa kenagdi. Nehagtay doo pelà siini medoo duma ta mighaa, apiya di pa nematay dé sa duma da. **7**Migpehaa ma Kelistu i diyà si Santiyago, agulé migpehaa ma diyà sa langun salu di.

8Hudihudi migpehaa ma diyà kenak, enù ka nekeiling a sa batà nelimpas sa bulan di eglesut. **9**Enù ka aken sa salu di tigtu endà mipedu owoy lagà endà netuuwan a sa gelal ku, enù ka nekepelihay a sa umpungan i Nemula egoh ku endà pa egpigtuu. **10**Dodoo, danà sa mepion ketabang igpeuloy i Nemula diyà kenak, nebaluy a doo salu i Kelistu. Endà ma uloy di iya wé ketabang di kenak, enù ka uman-uman pa sa galebek ku diyà sa langun duma ku salu di. Dodoo, beken danà ku iya wé egbaelan ku, enù ka danà sa ketabang ipeuloy di diyà kenak polo. **11**Na, sumalà dé sa egtegudon, iling ka sa medoo

duma ku salu di ataw ka aken,
sebaen daa sa tegudon ké,
owoy iya ma sa pinigtuu yu.

**Ini Sa Igtulù I Pabelo Meenaw Sa
Langun Etaw Egpigtuu**

12Na, iya sa tegudon ké,
neenaw Kelistu i egoh di
nematay. Huenan di, negaip a
maen di ya guwaen yu dò
endà meenaw sa medoo
nematay. 13Upama, amuk tuu
endà meenaw sa medoo
nematay, tuu ma doo endà
neenaw Kelistu i. 14Upama
amuk endà neenaw Kelistu i,
endà duen mesugatan sa
ketegudon ké owoy endà ma
duen mesugatan sa kepigtuu
yu. 15Amuk hediya, egbutbut
ké denu sa binaelan i Nemula,
enù ka guwaen ké inenaw di
Kelistu i. Dodoo, amuk tuu sa
guwaen yu endà meenaw gaa
sa medoo nematay, endà ma
doo inenaw di duu Kelistu i.
16Upama, amuk endà meenaw
sa medoo nematay, endà ma
tuu di neenaw Kelistu i.
17Upama, amuk endà neenaw
Kelistu i, endà ma duen
mesugatan sa kepigtuu yu
owoy tapay doo endà
mekepeuloy sa salà yu.
18Amuk hediya, mepigtamayan
ma dé sa medoo etaw nematay
dé, apiya di pa migpigtuu da
diyà si Kelistu egoh anay.
19Upama, amuk endà neenaw
Kelistu i, iya daa sa ketamanan
sa eg-angat-angatan ta diyà

kenagdi sa medoo mehaa ta
daa diyà tanà. Amuk hediya,
uman pa mekehiduhidu ki
etaw, enù ka tigtu endà duen
lantek ta.

20Dodoo ini polo sa tuu.

Neenaw doo Kelistu i egoh di
nematay. Kagdi sa muna
inenaw, owoy iya sa tandà di
enawen i Nemula ma sa langun
nematay. 21Danà sa sebaen
maama egoh anay, huenan di
nematay ki langun. Hediya ma,
danà sa sebaen ma maama,
huenan di meenaw sa langun
etaw. 22Danà ta tugod i Adam,
mematay ki doo langun. Dodoo
danà ta nesesebaen si Kelistu,
meenaw ki doo langun.

23Dodoo enawen i Nemula kita
amuk meuma sa agdaw hinemilì
di. Iya sa anay inenaw di si
Kelistu, agulé amuk meuma sa
kepelikù di, meenaw ki ma, kita
i langun etaw egpigtuu diyà
kenagdi. 24Agulé, meuma siedò
hudihudi agdaw, atuwan i
Kelistu dé sa langun kuntelà di,
sumalà dé sa épê egkegaga
owoy épê tunung. Agulé ibegay
di sa kedatuan di diyà si
Nemula, sa Emà di. 25Dodoo
medatù pelawà Kelistu i taman
atuwan i Nemula sa langun
kuntelà di owoy ipeutuh di
kenagdi. 26Iya sa hudihudi
kuntelà di atuwan di, sa
kepatay etaw. 27Duen sa kagi i
Nemula igpesulat, guwaen di,
“Pedatuen i Nemula diyà kagdi
sa langun eghauwen owoy sa

langun endà eghauwen.”ⁿ Na, sa kagi di guwaen di, “Sa langun endà eghauwen,” netiigan ta doo liyu daa si Nemula, enù ka pedatuen di sa langun diyà si Kelistu. ²⁸Dodoo amuk nekedatù dé sa langun diyà si Kelistu Anak i Nemula, dumatù ma dé Kelistu i diyà si Nemula, sa egpedatù sa langun diyà kenagdi. Amuk hediya, si Nemula sa tigtu Datù diyà langun.

²⁹Na, duen ma adat sa duma yu egpebautis da dema anì tandaan da sa kepigtuu sa medoo duma da nematay. Upama, amuk endà meenaw gaa sa medoo nematay, endà duen mesugatan sa kepebautis da danà sa duma da nematay. ³⁰Owoy kami ma, amuk endà meenaw gaa sa nematay, endà duen pesuwan ké egtigkel sa medoo kelikutan eghauwen ké uman agdaw danà sa ketegudon ké. ³¹O medoo duma ku, tigtu tuu buyu a meimatayan uman agdaw danà sa etaw endà egpigtuu. Dodoo netuuwan a diyà keniyu danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu, sa Datù ta, huenan di tuu siini guwaen ku anan a buyu egkematay. ³²Enù di ya sa kelikutan ku dahini diyà menuwa Épéso? Lagà alimaw sa medoo etaw endà egpigtuu dahini enù ka buyu a

egkematay danà sa kebael da kenak. Dodoo amuk endà meenaw gaa sa medoo nematay, tigtu endà duen lantek iya wé egbaelan ku enù ka endà duen untung mehaa ku. Amuk hediya, ilingan ta polo sa kagi duma etaw, guwaen da, “Pebagel ki daa mista, enù ka mematay ki simag.”

³³Hahaa yu anì endà meakalan yu, enù ka medaetan ma sa adat yu amuk umamut yu diyà sa medoo etaw medaet adat. ³⁴Petulengtuleng yu dema, owoy yoko eg-uman na egbael salà. Igsulat ku ini i anì pemalaen ku kiyu, enù ka duen etaw diyà keniyu endà neketiig da si Nemula.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Sa Etaw Enawen I Nemula

³⁵Na, duen kéen etaw diyà keniyu sumigbolow, guwaen di, “Amuk hediya, enù ukit keenaw sa nematay? Enù kebaluyan sa lawa da amuk meenaw da kani?” ³⁶Dodoo tigtu endà milantek iya wé etaw egsigbolow. Netiigan yu doo sa ukit keohok yu. Endà tumubù sa iohok yu taman endà ilebeng di. ³⁷Iya daa sa ig-ohok yu, benì palay ataw ka sebaen balangan benì, dodoo endà nesetepeng sa lawa di amuk tumubù owoy sa benì ig-ohok yu. ³⁸Duen sa lawa

ⁿ 15:27 Basa ko Isalem 8:6.

da igbegay i Nemula tigesà diyà siedò benì ig-ohok yu. Sumalà dé sa balangan ig-ohok yu, iya doo sa melawa di.

³⁹Hediya ma, endà nesetepeng sa lawa sa medoo binaelan i Nemula eg-ipanaw-panaw diyà tanà, enù ka sebaen balangan lawa sa etaw, sebaen ma balangan lawa sa medoo hinagtay, owoy tigesà ma sa lawa sa manuk, owoy tigesà ma sa lawa sa medoo sedà. ⁴⁰Duen sebaen balangan lawa sa medoo eg-ugpà diyà langit, owoy duen sebaen ma lawa sa medoo eg-ugpà diyà tanà. Anan da metolol, dodoo endà nesetepeng sa egoh-egoh da. ⁴¹Endà ma nesetepeng sa senang sa agdaw owoy senang sa bulan, owoy tigesà ma sa bituen. Apiya sa medoo bituen daa, endà ma nesetepeng sa hagda egoh-egoh.

⁴²Hediya ma amuk meenaw sa lawa sa nematay, enù ka endà melalù sa lawa ta iglebeng, dodoo melalù polo sa lawa ta enawen. ⁴³Egoh di iglebeng, medaet sa egoh-egoh di owoy endà duen egkegaga di, dodoo amuk meenaw kani, metolol polo owoy dakel sa egkegaga di. ⁴⁴Egoh di iglebeng, sa lawa etaw diyà tanà daa, dodoo amuk enawen, dumuen sa lawa di ibegay sa Suguy i Nemula. Amuk tuu duen sa lawa etaw diyà tanà, tuu ma doo dumuen sa lawa di ibegay sa Suguy i Nemula.

⁴⁵Na, iya sa kagi i Nemula igpesulat, guwaen di, “Si Adam, sa muna etaw binaelan i Nemula sa binegayan di sa suguy etaw.” Dodoo si Kelistu sa pinengadanan Hudihudi Adam, kagdi sa pelalù etaw taman melugay. ⁴⁶Beken muna sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula. Dodoo iya polo sa muna, sa lawa etaw diyà tanà, agulé hudihudi sa lawa ibegay sa Suguy i Nemula. ⁴⁷Kedu diyà tanà daa sa muna maama si Adam, enù ka tanà sa igbael i Nemula kenagdi. Dodoo kedu diyà langit polo sa keduwa Adam, si Kelistu. ⁴⁸Egsuet sa langun etaw diyà tanà diyà sa muna maama kedu diyà tanà. Diya ma sa medoo etaw i Kelistu, sumuet ki ma diyà sa maama kedu diyà langit. ⁴⁹Amuk egsuet ki diyà sa maama kedu diyà tanà, hediya ma sumuet ki ma kani diyà sa maama kedu langit.

⁵⁰O medoo duma ku egpigtuu, egtulonen ku ini i diyà keniyu. Endà mekeunut siini lawa ta diyà sa kedatù i Nemula, enù ka endà mekeunut sa endà melalù diyà sa tigtu melalù.

Ini Sa Igtulù I Pabelo Denu Sa Lawa Ta Mepelumanan

⁵¹Na, taa yu, hih. Tulonen ku diyà keniyu sa penemdem i Nemula nelidung egoh anay. Kita i egpigtuu, endà mematay

ki langun, dodoo petow dé
mepelumanan ki langun
52amuk meuma sa egdagì sa
hudihudi petegbuliyen i
Nemula. Mesiyapat ki daa
mepelumanan segepelàpelà. Hê,
amuk dumagì sa egtegbuli,
meenaw sa medoo egpigtuu
nematay enù ka pelaluen da dé,
owoy mepelumanan ki ma, kita
i endà pa nematay.

53Mekeluhub sa lawa ta endà
melalù diyà sa lawa ta tigtu
melalù, owoy mekeluhub sa
lawa ta egkematay diyà sa lawa
ta endà egkematay.

54Na, amuk mekeluhub sa
lawa ta egkematay diyà sa lawa
ta endà mematay, owoy amuk
mekeluhub sa endà melalù diyà
sa lawa ta melalù, meketuu ma
doo sa kagi i Nemula igpesulat,
guwaen di,

“Nekedan dé sa kepatay etaw,
enù ka tinabanan dé.”^o

55Iya ma sa kagi di,
“Endà dé mematay ki,
enù ka inatuwan dé sa
kepatay etaw.

Endà ma dé meumawan ki sa
kepatay ta,
enù ka nekedan dé sa
egkegaga sa kepatay
etaw.”^p

56Egkeumawan ki doo sa
kepatay ta danà sa medoo salà
ta, owoy medoo sa salà ta enù
ka endà megaga ta duu sa

uledin i Nemula. 57Dodoo, tigtu
meolò Nemula i, enù ka
egpeatuwen di kita danà i Hésus
Kelistu, sa Datù ta.

58Huenan di, o medoo duma
ku eghiduwan ku, peeles yu sa
pedu yu anì endà humalihali di.
Udesi yu takà sa galebek i Datù,
enù ka netiigan yu endà uloy sa
galebek yu amuk egpangunut
yu diyà si Datù.

**Ini Denu Sa Pilak Ibegay
Da Diyà Sa Duma Da
Egpigtuu Egkelikutan**

16 1Na, ini sa denu sa
pilak ibegay yu diyà
sa medoo duma ta etaw i
Nemula dutu tanà Hudiya dò.
Mepion amuk ilingi yu sa
igtulù ku diyà sa medoo
umpungan i Hésus diyà sa
uwang Galatiya. 2Uman Akad,
tagui yu sa pilak ibegay yu anì
endà duen pesuwan yu
tumipoh uman amuk tumebow
a diyan. Uman sebaen etaw
diyà keniyu, tagui ko sa niko
egkegaga egbegay sumalà dé
sa egkehaa ko. 3Amuk tumebow
a diyan, begayan ku surat sa
maama egsaligan yu owoy
suguen ku kagda anì ihated da
Hélusalém dò sa igbegay yu.
4Amuk duen ma pesuwan ku
mekeangay a dutu, munut da
ma diyà kenak.

**Ini Sa Medoo Igsasà I Pabelo
Diyà Kenagda**

5Na, mangay a diyà keniyu amuk meubus a dé umukit diyà sa uwang Masidoniya, enù ka ungayà ku dumatut a daa umukit dahiya. 6Amuk tumebow a diyan, melugay-lugay a kéen lumengen diyà keniyu, enù ka epat gebulan kéen sa lugay ku. Ungayà ku tabangan yu aken amuk mipanaw a dema, sumalà dé sa angayan ku. 7Endà meiyap a amuk egdalut a daa diyà keniyu, enù ka ungayà ku melugaylugay a diyan amuk pandayaen i Datù aken. 8Dodoo mugpà a pelawà dahini diyà Épésò taman meuma sa pista Pintikostis, 9enù ka lagà neukaan dé sa melabel selat dahini anì mekeseluh diyà sa medoo etaw sa galebek ku egtegudon, apiya di pa duen medoo egkuntelà sa tegudon ku.

10Na, amuk tumebow Timotiyu i diyan, adati yu anì metanà sa pedu di, enù ka kagdi ma sa eg-ipat sa galebek i Datù, lagà kenak. 11Huenan di, hahaa yu anì endà duen duma yu umeked kenagdi. Dodoo tabangi yu polo denu sa keipanaw di anì melanìh sa pedu di amuk lumikù diyà kenak, enù ka eg-angat-angatan ku kagdi humaa lapeg sa medoo duma ké kedu diyan.

12Na, si Apolos sa duma ta epgigtuu, pineges ku anì munut

diyà sa medoo duma ké mangay diyà keniyu. Dodoo, ini egoh di endà pa duen pedu di gaa mangay diyan. Dodoo amuk endà duen sa bogo di, mangay doo diyan.

13Na, tulik yu takà, owoy peeles yu sa kepgigtuu yu. Yoko egkelenawan na, dodoo ilingi yu polo sa mebagel maama denu sa keunut yu si Nemula.

14Sumalà dé sa egbaelan yu, pehauwi yu sa kehidu yu sa duma yu.

15Na, o medoo duma ku epgigtuu, netiigan yu denu si Istipana owoy sa malayan di. Kagda sa muna epgigtuu diyà sa niyu tanà Akaya, owoy igpeuloy da sa galebek da egtabang sa medoo etaw i Nemula. 16Huenan di, egsasaen ku kiyu pangunut yu diyà kenagda owoy sa medoo duma da tegetabang diyà sa medoo etaw epgigtuu.

17Na, tigtu neanggan a ma danà sa kinetebow i Istipana owoy si Poltunatu owoy si Akaiko, enù ka apiya di pa endà eghauwen ku duu kiyu, lagà da mendaa keniyu. 18Pinetanà da sa pedu ku denu keniyu, owoy netiigan ku ma pinetanà da ma sa niyu pedu. Huenan di, adati yu sa medoo maama iling kenagda.

**Ini Sa Sabuhanan Kagi I Pabelo
Diyà Sa Medoo TegeKolintu**

19Na, sa medoo umpungan i Hésus dahini diyà uwang Asiya,

ipetulon da sa mepion pedu da diyà keniyu. Diya ma si Akila owoy sa sawa di, si Pelisila, owoy sa umpungan i Hésus diyà sa dalesan da, ipetulon da ma sa dakel pedu da diyà keniyu danà sa kepigtuu da si Datù. ²⁰Diya ma sa langun etaw egpigtuu dahini, ipetulon da ma sa mepion pedu da diyà keniyu.

Na, amuk mesetipon yu, kiyu i etaw egpigtuu, pehauwi yu sa kesehiduway yu.^q

²¹Na, aken si Pabelo egsulat ini i hudihudi sulat, owoy

egtulonen ku ma sa mepion pedu ku diyà keniyu.

²²Sumalà dé sa etaw endà eghidu si Datù, mepigtamayan i Nemula doo.

Na, endà melugay di pelikù Datù i.

²³Na, egsimbà a anì mekehaa yu sa mepion ketabang ipeuloy i Datù Hésus.

²⁴Eghiduwan ku kiyu langun danà ta nesesebaen si Hésus Kelistu.

Na, taman iya daa sa kagi ku.
Si Pabelo

^q **16:20** Mebaluy ma guwaen di, “Ingadeki yu sa duma yu egpigtuu danà sa kehidu yu kenagda.”